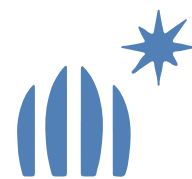
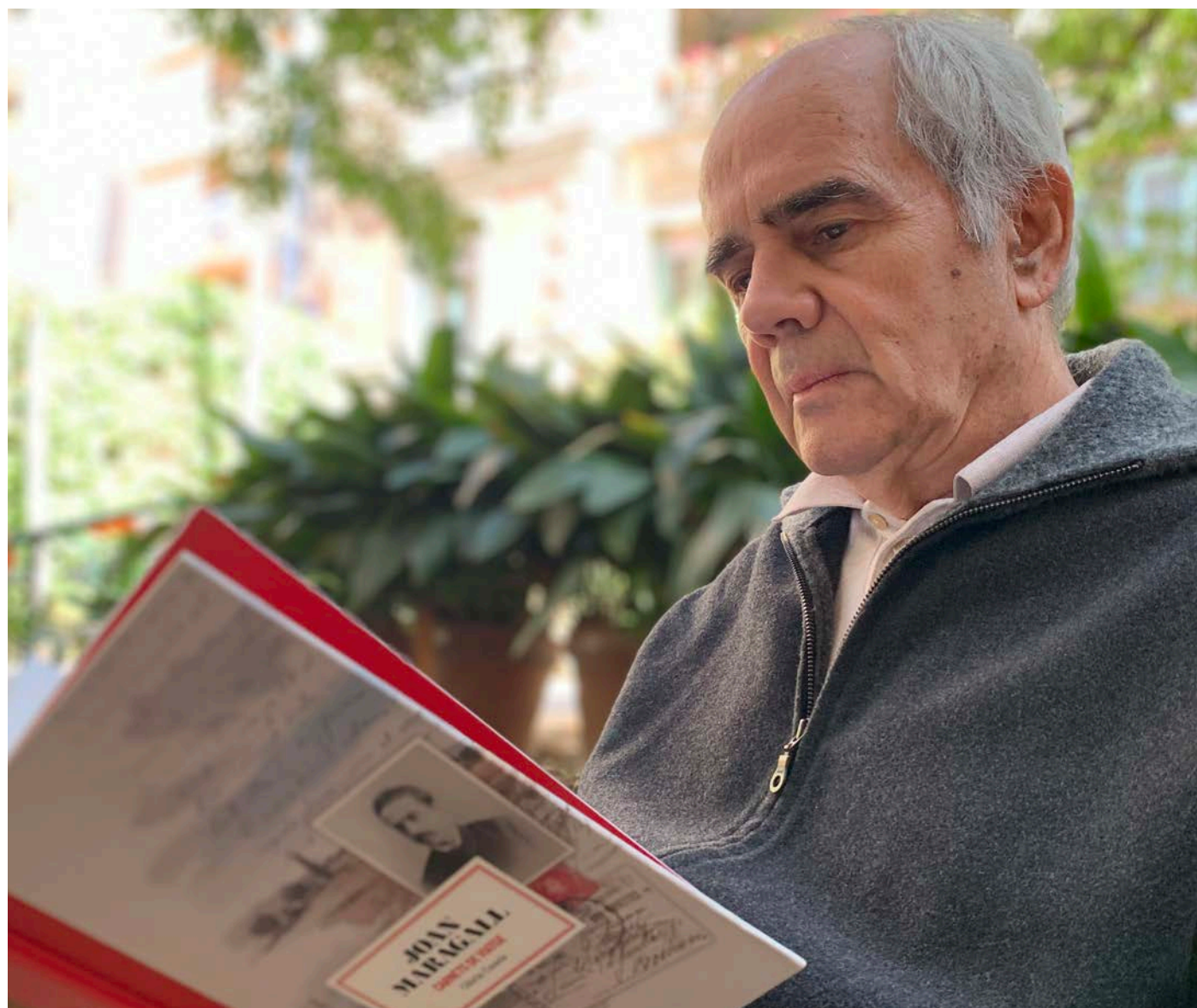

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLI | NÚM. 2117
2,90 € | 19 ABRIL 2020

Pere Maragall, filòleg i net del poeta Joan Maragall, llegint un llibre sobre el seu avi. / *Pau Maragall*

EN PRIMER PLA (P. 8-12)

Quan la fe inspira la literatura

Autors espirituals per llegir en temps
d'incertesa

P. 16-19

Sant Roc i
sant Sebastià,
invocats
contra les
epidèmies

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

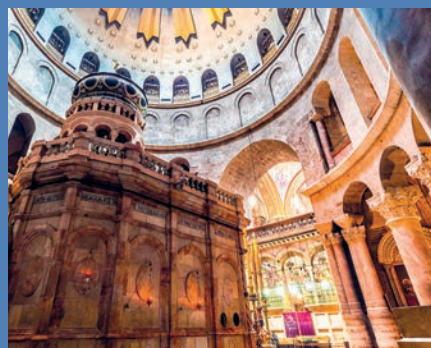
Ruth Travel

INFORMACIÓ I RESERVES:

Tel. 93 4673244

info@ruthtravel.es / www.ruthtravel.es

DEL 2 AL 9 DE JULIOL,
DEL 20 AL 29 DE JULIOL (amb Petra)
DEL 13 AL 20 D'AGOST
DEL 23 AL 30 DE NOVEMBRE

PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA

DEL 3 AL 10 DE JULIOL

SUISSA: Natura i tradicions dels Alps

DEL 31 DE JULIOL AL 17 D'AGOST

INDOXINA: VIETNAM- LAOS I CAMBODJA

DEL 4 AL 9 DE SETEMBRE

PELEGRINATGE AL LÍBAN: la vall cristiana d'Orient

DEL 16 AL 23 DE SETEMBRE

BULGARIA: Monestirs i cultura

DEL 28 D'AGOST AL 3 DE SETEMBRE

PELEGRINATGE A POLÒNIA

DEL 5 AL 10 D'OCTUBRE

OCTUBRE

NOVEMBRE

DESEMBRE

PELEGRINATGE MARIA AL SANTUARI DE GUADALUPE
(Extremadura)

JAPÓ: UN VIATGE DE LA TRADICIÓ A LA MODERNITAT

SUD-ÀFRICA: EL GRESOL MULTIRACIAL MÉS AUSTRAL

RUTA DELS PESSEBRES DEL TRENTINO,
PESSEBRES DE PRAGA

LLUMS DE NADAL A NOVA YORK

Canvi de paradigma

Confuci deia que «quan el savi assenyala la lluna, el neci es queda mirant el dit». Certament que és molt greu el temps que estem travessant, certament que cada vida humana és preciosa, és cert que milers de persones s'han infectat, que tots som candidats a la malaltia i que moltes moren en la solitud i l'aïllament... però no ens podem limitar a fer el recompte de víctimes, ni a plànyer-nos pels límits de la sanitat, tot això apunta a alguna cosa, més de fons, allò que alguns anomenen «canvi de paradigma».

El papa Francesc en l'extraordinària benedicció *Urbi et Orbi* del 27 de març posava el dit en la nafra: «En aquest món que Tu estimes més que nosaltres, hem avançat ràpidament sentint-nos forts i capaços de tot. Cobdiciosos de guanys ens hem deixat absorbir pel material i trastornar per la pressa. No ens hem aturat davant les teves crides, no ens hem despertat davant les guerres i injustícies del món, no hem escoltat el crit dels pobres i del nostre planeta greument malalt. Hem continuat impertorbables pensant a mantenir-nos sans en un món malalt.»

És estèril culpabilitzar els altres i nosaltres mateixos, però és fecund convertir-nos, rectificar i convidar a fer-ho.

És útil en aquests dies llegir o rellegir la *Laudato Si*. El P. Lluc Torcal, monjo cistercenc i físic —avui a Roma—, fa anys que aprofundeix en una ecologia científica i l'aplicà ajudant a fer sostenible l'Abadia de Poblet. Ell subratlla que Francesc, en l'encíclica (LS), va saber unir magistralment la crisi ambiental i la social, sota el concepte de crisi socioambiental: «No es tracta només d'una crisi ambiental, sinó d'una gravíssima crisi social, que suposa, per tant un canvi de paradigma.»

L'Església, en aquestes setmanes, ha apostat de manera extraordinària i intensa per les xarxes socials. Aquesta aposta ja no té retorn. Però és una greu responsabilitat discernir els missatges que transmetem a través dels mitjans de comunicació. És imprescindible que sigui un missatge de consol i d'esperança. Però, alhora, hem d'anunciar l'Evangeli i el Magisteri, hem d'estar més que mai atents als signes del temps, als avenços i limitacions de la ciència, de la sanitat. I hem de practicar i d'anunciar, progressivament però amb fermesa, un canvi de mentalitat, d'actituds i d'hàbits de consum. En síntesi: cal una altra manera de captar-se davant del nou paradigma.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 22**
Opinió
- 24**
Reportatge
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 36**
Cultura
- 41**
Cultura
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Ramon Casals, director general d'Editorial Casals

PÀGINA 36

14 Missatge pasqual del Papa

L'Hospital de Campanya en temps de confinament

PÀGINA 20

Solidaritat sota el carisma cistercenc

PÀGINA 24

40 Pepa Montserrat,
in memoriam

La setmana en tuits

IGNASI MORETA
@IGNASIMORETA

Editor de Fragmenta

Ha mort Juan Martín Velasco, un dels grans fenomenòlegs de la religió. Recordo amb afecte el seu curs sobre mística a la Fundació Joan Maragall, fa molts anys, així com conferències seves i algunes converses intenses. Era algú per a qui la mística era més que un afer acadèmic

ENRIC GOMÀ @ENRICGOMA

Escriptor

Per a alguns, portar mascareta s'ha convertit en un assumpte de llibertat individual: «No la vull portar i no m'hi obligaran.» Espero que no condueixin per l'esquerra

SOR LUCÍA CARAM
@SORLUCIACARAM

Dominica de Manresa

Que després d'aquesta guerra en què s'està lliurant una gran batalla per salvar vides, puguem entre tots construir una nova humanitat. La primavera esclatarà amb tota la seva esplendor. La humanitat, estic segura que sortirà més humanitzada d'aquest drama

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ
SISTACH @SISTACHCARDENAL

Arquebisbe emèrit de Barcelona

Encara que les esglésies estiguin tancades hi ha una inquietud religiosa entre els membres de la humanitat que sofreixen. Aquest cop de la pandèmia ha contribuït a valorar la dimensió religiosa de la persona

Zoom

EDUARD BRUFAU

Agustí Codinach

La pandèmia de coronavirus ha alterat com mai abans la vida social i també la religiosa d'arreu del món. Totes les celebracions litúrgiques de Setmana Santa i Pasqua, per exemple, s'han hagut de celebrar sense la presència de fidels, un fet insòlit. Valgui com a exemple gràfic el contrast entre la celebració de Diumenge de Rams a la catedral de Barcelona l'any passat i enguany.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

20.000 oients

Les dades d'audiència corresponents al primer trimestre d'aquest any 2020, que van sortir el 6 d'abril, atorguen a Ràdio Estel 20.000 oients diaris, més del doble que els de l'últim trimestre del 2019. Per comarques, i per aquest ordre, els índexs més alts els tenim al Barcelonès, el Vallès Oriental, el Baix Llobregat, la Cerdanya, el Maresme, el Vallès Occidental, el Baix Camp, el Segrià i Osona. Moltes gràcies a tots per la vostra fidelitat!

La franja horària més escoltada ha estat, de dilluns a divendres, de les 11 a les 12, amb 8.000 oients assolits el gener i el febrer pel programa *Cinquenters*, dirigit i presentat per Sergi Mas, i el març per l'espai *Oh, 10 meu!*, amb Miquel Murga i Roger Cantos. La segona en nombre d'oients és la que va de 9 a 10 del matí, que correspon a la segona part del programa *A primera hora*, amb 7.000. L'hora anterior, de 8 a 9, té 6.000 oients, la mateixa xifra que la franja de 10 a 11 (*Fórmula Lesán* el gener i el febrer i *Cinquenters*, el març) i la de 12 a 13 hores (música i *Salut natural per a tothom*).

L'efemèride de la setmana

23 d'abril de 1896: neix a Cubelles el gran pallaso universal Josep Andreu i Lasserre, conegut com a Charlie Rivel.

DES DEL MONESTIR

Eixampla'ns el cor en el perill

«Una comunitat cristiana perd un tresor incomparable si no recorre al Salteri, mentre que, quan el retroba, descobreix en ella mateixa una força inesperada.» Aquesta afirmació de Dietrich Bonhoeffer, de la seva obra *El llibre de pregària de la Bíblia*, mai no em deixa indiferent, i m'ha revingut amb força en aquests dies de pandèmia en què fem experiència de la nostra precarietat, de la inseguretat dels nostres esquemes, en definitiva, de la nostra contingència, de la nostra

---

Si els retrobéssim, descobriríem en els salms i en nosaltres una força inesperada

---

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

El confinament obligat a causa de epidèmia del coronavirus ha creat una situació nova en molts aspectes, i ha portat canvis notables en la vida quotidiana de moltes persones arreu del món. També ha provocat novetats significatives en la vida cristiana. Una de les conseqüències més evidents en aquest sentit ha estat el tancament de les esglésies i la impossibilitat de participar en els sagraments o en celebracions tan importants com les de Setmana Santa. Molts cristians ho han rebut amb sofriment i fins i tot amb incomprensió. Som conscients de la importància de l'eucaristia i dels altres sagraments, i estem acostumats a viure'ls com un element habitual per alimentar i expressar la fe.

Aquesta experiència excepcional i tan inesperada pot ser una bona

no necessitat, precisament quan estem més necessitats de tot.

Veiem ressorgir, aquests dies, per la xarxa catòlica, tot un aparador de devocions piadoses: viacrucis, rosaris, exposicions del Santíssim, una mica presentades com a artefactes contra la por.

I els salms? Si els retrobéssim, descobriríem en els salms i en nosaltres una força inesperada, ara que en necessitem tanta, un tresor de bellesa i de saviesa incomparable. Aquest temps de pandèmia és un temps favorable per redescobrir-lo, aquest tresor, per aprendre a «comptar els nostres dies» de soledat tot enfilant els vells i sempre nous cànctics de David.

David! Quan el llibre de devoció del poble fidel era encara el Salteri, els il·luminadors d'aquests bells ma-

LLUÍS SOLÀ

Monjo de Poblet

nuscrits acostumaven a encapçalar les pregàries de David amb escenes de la vida de Jesús, el nou David, a vegades, senzillament, amb una imatge de Jesús crucificat o lligat a la columna. És que llegien el salteri, amb sant Agustí, amb els Pares, com a sagrament del Crist, el Messies sofrent d'Israel que, foradant, com Jonàs, la fosca de la mort, ens obre el camí de la vida.

«Ara que t'invoco, respon-me, oh Déu que em fas justícia. Eixampla'm el cor en el perill, compadeix-te de mi i escolta el meu prec. (...)»

El goig que m'has posat al cor és més gran que no pas el d'ells quan han tingut bona collita de blat i de vi. M'adormo en pau i reposo, perquè només tu, Senyor, em fas viure segur» (Salm 4,2.8). Només tu, Senyor.

MIRADA AL MÓN

Tot és gràcia

ocasió per anar a fons en la nostra fe. Ara es tracta de saber viure com a creients amb la mateixa intensitat de sempre en una situació diferent, en la qual no comptem amb els instruments que habitualment ens hi ajuden. És l'ocasió de comprovar i de consolidar la fortalesa de la pròpia fe. La relació amb Déu es pot mantenir plenament en qualsevol situació, per difícil i estranya que sigui. Així ho han fet tants cristians

---

Ara es tracta de saber viure com a creients amb la mateixa intensitat de sempre en una situació diferent

al llarg de la història quan, per raons diverses, no podien accedir als sagraments o no podien disposar del suport de la comunitat cristiana. Ara més que mai podem prendre consciència de la proximitat real de Déu a cadascú de nosaltres.

En la situació actual ens pot il·luminar la reflexió de Teresa de l'Infant Jesús, santa Teresina, pocs mesos abans de morir: «Si un matí em trobeu morta, no us entristiu; serà senzillament que el Papà, el bon Déu, m'ha vingut a buscar. Certament que és una gràcia gran rebre els sagraments; però quan el bon Déu no permet que sigui així, també està bé... tot és gràcia» (*Quadern groc* 5.6.4). Sí, tot és gràcia si ho sabem viure amb actitud de fe i esperança, mentre esperem de poder retornar aviat a la vida de les nostres comunitats cristianes.

UN NOU LLINDAR

La pandèmia econòmica provoca noves pobreses

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

«El cristià que dona un tros de pa al qui passa fam realitza una obra de misericòrdia; però el qui la fa innecessària, i suprimeix les causes que donen origen a la injustícia, lluita de manera molt més eficaç pel triomf pasqual.» Són paraules de sant Agustí. La Pasqua de Jesús, superació definitiva de les pobreses i de la injustícia més radical, ens fa adonar que la fe cristiana no pot ser mai el descans fictici dels qui viuen tranquils sense amor. Tot al contrari: la fe cristiana ha de ser el fonament i el motor de la nostra entrega generosa als altres. La fe no és opi, ni narcòtic, ni una tarja per a ben morir, sinó estímul i força per fer de la nostra terra una terra de germans, mentre peregrinem cap a la meta definitiva.

Pasqua significa «pas», canvi qualitatiu d'una situació de precarietat a una altra de plenitud. Ens anima molt escoltar que «cada fill de Déu és un vencedor del món», quan sabem que hem nascut d'Ell. Amb Crist ressuscitat és possible néixer a la confiança d'una nova primavera per a l'Església i per a la societat, i dir-ho precisament en un moment en el qual el futur es presenta amb tanta imprecisió degut a la pandèmia que encara s'està patint directament o en les seves conseqüències. A la pandèmia sanitària s'hi ajunta la pandèmia econòmica, la qual ens està exigint una nova visió de tot, coses i persones, treballades des de cada

Pasqua significa «pas», canvi qualitatiu d'una situació de precarietat a una altra de plenitud

petit gest, ja que «cada gest compta» com ens està demanant l'Església a través de Càritas.

Aquest és un compromís seriós per a nosaltres, que hem rebut un encàrrec molt clar de Jesús en relació amb els pobres i les situacions de pobresa. Entre nosaltres, estem parlant, tanmateix de «noves pobreses» que, tal com es preveu en aquests moments de nova crisi econòmica, haurem d'afrontar amb coratge i amb l'adquisició de noves actituds solidàries que ens facin caminar vers unes mesures de més austeritat, que ja demanen per elles mateixes noves formes de compartir. Tot i que no va ser un èxit total en aquells inicis de l'Església degut a la manca de desprendiment per part d'alguns, no podem deixar de tenir la primera comunitat cristiana com a referent indiscutible.

El que és important en aquests moments és la incorporació de valors ètics al progrés i al benestar de les societats modernes. És un fet que la pandèmia ha paralytitzat un estil de vida accelerat i poc contemplatiu, per això hem de superar la mala consciència de la propietat estricta basada en un individualisme que no porta enlloc, i pensar que estem en el món senzillament per ser bons administradors que treballen sempre per unes relacions justes i a favor de la igualtat entre les persones i del bé comú.

Literatura i espiritualitat

**L'escriptura com a expressió
privilegiada de la fe cristiana**

Diàleg entre Ramon Llull i el seu deixeble Tomàs Le Myésier a propòsit dels llibres del primer, *Breviculum*, c. 1325.

ALBERT SOLER:
«Per a Ramon Llull trobar Déu és una festa, un convit al qual hem de ser receptius»

La pandèmia de coronavirus que ens afecta i que ha alterat la nostra vida quotidiana és una desgràcia inesperada. Els gairebé 100.000 morts que ja ha provocat arreu del món en tan poc temps ens fan adonar de fins a quin punt la vida humana és una cosa fràgil i, per tant, valuosa. En moments com aquest és bo fer un plantejament de fons i tornar a les fonts de l'espiritualitat cristiana. Aquest Sant Jordi en confinament pot ser una bona ocasió per endinsar-nos en la lectura dels grans autors religiosos de tots els temps.

Des de molt antic sempre hi ha hagut un lligam estret entre experiència religiosa i literatura. L'autor religiós intenta descriure, des de la pròpia experiència, què significa per a la criatura humana la trobada personal amb Déu. No és estrany que malgrat l'energia que l'empeny a escriure l'escriptor religiós trobi grans entrebancs a l'hora d'expressar l'experiència de Déu, per la mateixa naturalesa inefable d'aquesta. La millor manera d'explicar-la sol ser el llenguatge aproximatiu, servint-se d'imatges, comparacions i metàfo-

res. D'aquí que en la literatura espiritual sigui molt freqüent l'ús de la poesia, o almenys de la prosa poètica. La mateixa Bíblia n'és un bon exemple: els salms no deixen de ser poemes o cançons per expressar la relació de l'home i del conjunt del poble d'Israel amb el Senyor, i llibres com el Càntic dels càntics o l'Apocalipsi fan servir un llenguatge altament poètic per expressar l'amor de Déu. No ens ha d'estranyar, per tant, que els grans místics hagin vist en la literatura l'expressió natural de l'espiritualitat. En aquestes pàgines hem triat tres grans escriptors d'èpoques i llocs diferents que ens mostren tres maneres d'endinsar-nos en l'espiritualitat cristiana: Ramon Llull, Joan Maragall i G. K. Chesterton.

Ramon Llull (1232 – 1316)

El beat Ramon Llull és alhora el primer escriptor en llengua catalana i una de les grans personalitats de l'espiritualitat medieval. El pensador, místic i predicador mallorquí avui no seria tan conegut si no ens hagués deixat un corpus literari immens. Albert Soler, filòleg, professor de literatura catalana medieval i director de la Nova Edició de les Obres de Ramon Llull (NEORL), explica així l'origen de l'obra lul·liana: «Ramon Llull comença la seva dilatadíssima obra amb un extraordinari himne d'alegria. En les circumstàncies actuals l'alegria sembla un contrasentit. I, tanmateix, l'alegria és necessària i hi ha raons per a l'alegria. Els tres primers capítols del *Llibre de contemplació en Déu*, el primer gran llibre que va escriure (vers 1272-1273), estan dedicats a alegrar-se en Déu, a alegrar-se per la pròpia existència i a alegrar-se per l'existència dels germans. Com diu el papa Francesc en l'obertura de l'exhortació *Evangelii gaudium*: "L'alegria de l'Evangelium omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús. Els qui es deixen salvar per Ell són alliberats del pecat, de la tristesa, del buit interior, de l'aïllament. Amb Jesucrist sempre neix i reneix l'alegria.»

Es tracta, és clar, d'una joia profunda, lluny de tota frivolitat. Estem davant de l'alegria cristiana, que, com assenyala Albert Soler, sempre té la font en Déu mateix i que en essència és gratuïtat i amor incondicional: «L'esclat d'alegria de Ramon Llull no

és una resposta justa a les gràcies amb què Déu l'ha obsequiat, sinó que té una raó molt més primigènica: Déu és, i això basta. Per a Llull l'amor a Déu no pot tenir mai com a finalitat la pròpia salvació ni pot ser tampoc una reacció als dons rebuts, sinó que ha de posar Déu mateix en el seu centre: cal que estimem Déu perquè és i pel que és en ell mateix. Llull comença fent referència a la joia que té hom quan troba un tresor amagat (Mt 13,44) i suggerint que el tresor més gran que hom pot trobar és el coneixement de l'existència de Déu, que és el fonament de tota altra existència. Llull estableix una gradació de l'alegria que va des d'entrellucar l'existència de Déu, fins a tenir-ne la certesa confiada. Perquè la gran qüestió és que existim, quan, de fet, el més probable seria no existir. Hem estat cridats del no-ésser a l'ésser i no existim en l'abandonament i la solitud, sinó que ens descobrim existint a la presència d'un pare creador i benefactor.

»La imatge que evoca immediatament Llull és la de la festa: trobar Déu és una festa, un convit al qual hem de ser receptius i per al qual cal anar convenientment vestit, com al banquet de noces del fill del rei (Mt 22,1-14). És més, aquesta festa, a diferència de les festes humanes, està cridada a no tenir fi; tal com expressa el germà Roger de Taizé, quan exhorta "que la teva festa no tingui fi". Sant Pau (Fl 4,4-6) fa una exhortació vehement a l'alegria, a viure contents pel contacte habitual i agraït amb el Senyor, que és a prop; i a transmetre aquesta joia als altres, que han de percebre la pau que es desprèn del nostre bon tracte. Llull ho exposa amb la imatge bellíssima d'una font que es desborda, de la mateixa manera que tot ell se sobreïx d'alegria: "Ah senyor Déu, en qui hi ha generositat i mercè! Si algú es vol alegrar i es vol omplir de goig, que vingui a mi, car em trobarà així ple com font brollant és plena d'aigua!" L'alegria que ens proposa Llull no és la de l'evasió de la realitat, sinó, al contrari, és la de la que ve de la presa de consciència del que hi ha: certament, dolor i sofriment, però també bondat i vida que brolla de Déu. Tant de bo que també nosaltres sapiguem alegrar-nos!»

Joan Maragall (1860 – 1911)

A Catalunya el moviment literari del Modernisme no s'entendria sense Joan Maragall. La seva obra, generalment en poesia però també en prosa, reflecteix una fe cristiana dinàmica, que es transforma amb els pas dels anys, com indica Pere Maragall i Mira, filòleg i net del poeta: «S'ha escrit molt sobre la religiositat de Joan Maragall d'ençà de la seva mort el 1911. Hi ha hagut interpretacions força divergents del rerefons religiós que traspua en la seva obra poètica i en els seus articles i obres en prosa. Seguint les reflexions de Gabriel i Jordi Maragall Noble, fills del poeta, podem afirmar que hi ha una evolució dramàtica al llarg de la seva vida, des de les seves actituds de joventut fins als últims anys en què es va afermant més i més un aprofundiment en la fe cristiana. En les *Notes autobiogràfiques* escrites als 25 anys, malgrat els estirabots anticonvencionalistes i esteticistes, s'hi pot veure un tarannà religiós. Religiós però no explícitament catòlic, o cristià. El seu ambient és naturalment creient i practicant, però el seu credo estètic, travessat de lectures de Goethe, en primer lloc, i també de Nietzsche, Novalis, Emerson, Carlyle, Spinoza, etc. el porta a un cert panteisme d'origen romàntic.»

PERE MARAGALL:
«Joan Maragall té una visió admirada de la realitat natural i humana, amb una capacitat immensa per trobar la bellesa dels éssers singulars»

Pere Maragall i Mira ens explica que més endavant la seva sensibilitat religiosa experimentarà canvis destacables: «La seva poesia de maduresa reflecteix molt sovint l'ambient catòlic de l'època i el lloc: el llegendari tradicional i les festes religioses són motius per fer unes síntesis poètiques on s'expressen les seves inquietuds personals. La seva és una visió admirada de la realitat natural i humana, amb una capacitat immensa per trobar la bellesa dels éssers singulars, i per detectar-hi allò que és viu. Vitalisme proverbial que el portarà, en el seu vessant cívic, a identificar-se amb el catalanisme renaixent i a esdevenir-ne un orientador. Sempre hi trobem, en la seva obra poètica i en el seu pensament, la tensió entre la contemplació i acceptació de la realitat sensible, i la projecció de la consciència en un sentit transcendent: "Lligar lo temporal a lo etern i lo etern a lo temporal, aquesta és la tensió del meu esperit", dirà en una carta a Carles Rahola. I això ho farà des d'una religiositat personal, fins i tot individual, que li permetrà, tanmateix, erigir-se en veu gairebé profètica arran dels fets de la Setmana Tràgica de 1909. Amb els seus tres articles (*Ah Barcelona, La Ciutat del perdó i L'església cremada*) i potser sense ser-ne gaire conscient, arribarà a les posicions més "evangèliques", més cristianes en aquell moment, fins i tot, que les del bisbe Torras i Bages, amb qui mantenia correspondència i una bona relació.» Per a Pere Maragall els darrers anys de vida del seu avi, a partir d'aquests fets tràgics, van suposar un aprofundiment en la vivència del cristianisme: «És en aquests últims anys que culmina l'evolució dramàtica de què parlem, i arriba a les preguntes del seu *Cant Espiritual* que han donat lloc a tantes interpretacions. El seu vitalisme proverbial, la seva fidelitat a la bellesa natural que li arriba pels sentits, la seva confiança en el "fi de bé" de totes les coses, s'enfronta ara a l'horitzó de la finitud, de l'anorreament. I la seva defensa de tot allò únic i singular, personal, en front del que ell anomenava "l'esperit d'abstracció" (les ideologies), l'abocarà en els seus últims escrits a unes intuïcions espirituals que

L'obra de Joan Maragall va estar profundament marcada per l'espiritualitat cristiana.

són, ensems, clam i crit d'alerta, i també, en el fons, acceptació de la necessitat de redempció. *Elogio del viuir, La panacea, Carta a una senyora, Los vivos y los muertos...* val la pena llegir les *novissima verba* del poeta de Sant Gervasi per entreveure a quines alçàries havien arribat les seves intuïcions.» Sembla molt versemblant la frase que li atribuïa Joan Puig i Ferrer: "No sé si faré gaires poesies més. El que ara m'apassiona és l'ordre metafísic, més aviat místic. Si segueixo escrivint poesies, seran

molt diferents, en tot cas, de les que he escrites fins avui... Però això no lliga gaire amb la meua manera de veure la poesia. Crec que escriuré més que res assaigs en prosa, a la manera dels místics castellans." Des d'aquesta perspectiva no pot sorprendre la mort cristiana de Joan Maragall, el 20 de desembre de 1911, havent demanat de vestir l'hàbit de sant Francesc.»

Gilbert Keith Chesterton (1874 - 1936)

En el context anglès els autors cristians més influents dels segles XIX i XX no han estat, paradoxalment, anglicans sinó que han sortit molt sovint de la minoria catòlica: Newman, Tolkien, Chesterton. Aquest darrer va destacar com a autor de novel·les i assaigs i gran articulista. Sílvia Coll-Vinent, professora de la Facultat de Filosofia de Catalunya i experta en literatura anglesa contemporània, explica la peculiar perspectiva d'aquest escriptor: «G. K. Chesterton va creure sempre en el principi que "les coses comuns a tots els homes són més importants que les coses que són peculiars de cadascú, i les coses corrents són molt més valuoses que les coses extraordinàries, perquè són encara més extraordinàries". Des d'un pensament intuïtiu i imaginatiu, l'escriptor anglès pasta aquesta idea en imatges i paràboles que toquen la fibra sensible de molts lectors. Una que la il·lustra magníficament és el passatge d'*Ortodòxia* (1908), al bell mig del capítol dedicat a l'ètica del país dels elfs, en què explica com un nen de set anys s'emociona quan sent que en Joan obre la porta i veu un drac, mentre que un nen de tres anys s'emociona quan sent, senzillament, com en Joan obre la porta. Als nens els agraden els contes romàntics — continua dient—, però als nens petits els agraden els contes realistes perquè els troben romàntics.» Sílvia Coll-Vinent expressa la motivació de la seva escriptura com «la necessitat imaginativa de tornar a casa», relacionada amb la vivència d'una espiritualitat cristiana encarnada en la quotidianitat: «Chesterton va pensar el món des d'aquesta actitud de sorpresa i meravella davant la realitat quotidiana. Casa, li-

G. K. Chesterton, un dels escriptors catòlics més influents del primer terç del segle XX.

teratura i filosofia van sempre de la mà en l'obra assagística i crítica de l'escriptor: la casa és punt de trobada dels petits herois dels contes de fades; també és protagonista d'una de les històries d'aventures que més reivindica, la història de supervivència de Robinson Crusoe, l'home que, havent salvat els béns del naufragi, és capaç de construir-se una casa amb tot l'essencial per viure-hi. Des de la finestra de la casa on juga, Chesterton imagina un món il·limitat de possibilitats transcendents, precisament perquè el marc és limitat i clar. Tot això ho expressava molt temps abans de pensar pròpiament en la teologia cristiana. De la intuïció filosòfica demostrada en una obra tan primerenca com *Ortodòxia*, una mena d'autobiografia espiritual, se'n desprèn un marc mental plenament cristià. La va escriure mentre defensava el novel·lista de la llar per excel·lència, Charles Dickens, el que va arribar a tants cors anglesos, i amb qui s'identificava de ple perquè imaginava la casa amb amor a l'home corrent i bon sentit de l'humor.»

SÍLVIA COLL-VINENT:
«Chesterton va pensar el món des d'una actitud de sorpresa i meravella davant la realitat quotidiana»

El Centre d'Estudis i Documentació G. K. Chesterton

JOSEP CARBONELL, SÍLVIA COLL-VINENT, MARIÀ HISPANO I JOSEP OLLER

El Centre d'Estudis i Documentació G. K. Chesterton (CEDGKC) té per objectiu l'estudi i la divulgació de la vida i l'obra de G. K. Chesterton i el seu temps, i de la seva recepció a Europa i arreu del món, a partir del fons documental donat pel Sr. Josep Carbonell i Rodés a la Facultat de Filosofia (URL), que inclou també un fons bibliogràfic de 400 volums aproximadament, catalogat i ara disponible des de la Biblioteca Pública Episcopal de Barcelona (BPEB - Fons G. K. Chesterton). El Centre de Documentació posarà en mans d'investigadors i de la ciutadania en general una guia amb els fons que administra i el catàleg dels documents que conté: uns 40.000 documents dels fons documentals aplegats per l'entitat més el fons propi i els projectes generats pel Centre, com són l'Atlas G. K. Chesterton i el Timeline de la vida i l'obra de l'escriptor. En aquests moments s'està treballant en el disseny i la programació informàtica del full web, que haurà de servir com a eina per a la investigació i el diàleg a través de l'obra i el pensament de l'escriptor. Adreça: c/ Diputació, 231, 4a. planta, despatx 6. 08007 Barcelona.

Vida eclesial

Aquesta setmana recollim el missatge pasqual del Papa, parlem de sant Roc i sant Sebastià, ens apropem a la tasca de l'Hospital de Campanya de Santa Anna i al treball de les clarisses de Vilobí d'Onyar

En el missatge pasqual, Francesc convida a contagiar esperança

El Papa demana per la «humanitat desolada»

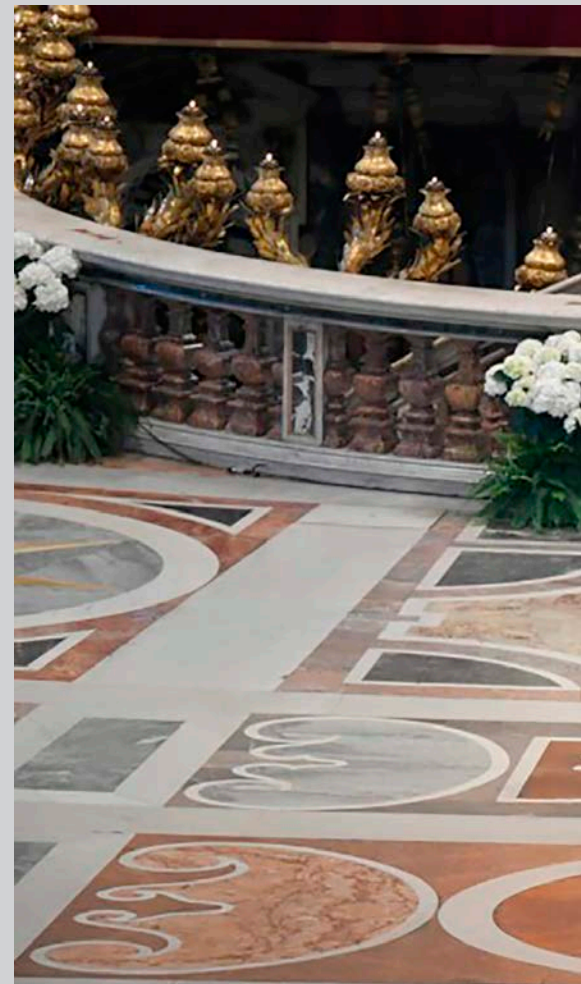
El papa Francesc va presidir diumenge 12 d'abril, a la basílica de Sant Pere, la missa del diumenge de Resurrecció, va pregar per tot el món i va impartir la benedicció *Urbi et orbi*. «No es tracta d'una fórmula màgica que fa desaparèixer els problemes. No, no és això la resurrecció de Crist, sinó la victòria de l'amor sobre l'arrel del mal, una victòria que no "passa per sobre" del patiment i la mort, sinó que els traspasa, tot obrint un camí en l'abisme, transformant el mal en bé, signe distintiu del poder de Déu», va aprofundir el Papa.

En aquest sentit, va convidar a mirar el Ressuscitat, «que no és altre que el crucificat», perquè «guareixi les ferides de la humanitat desolada», i va esmentar especialment els malalts, els qui han mort i les famílies que ploren la mort dels seus éssers estimats. De la mateixa manera, va recordar el personal sanitari, les autoritats i tots els qui treballen en els serveis essencials. Dols, patiments físics i problemes econòmics, va enumerar el Pontífex quan es va referir a la pandèmia, i va advertir: «Aquesta malaltia no només ens priva dels afectes, sinó també de la possibilitat de recórrer en persona al consol que brolla dels sacraments, especialment de l'Eucaristia i la Reconciliació.»

Francesc va expressar la seva proximitat amb qui afronta un futur incert perquè té por de perdre la feina i les conseqüències que això genera; també amb els qui prenen decisions polítiques, i els va exhortar perquè encarnin la recerca del bé comú de tots els ciutadans «per permetre que tots puguin tenir una vida digna i afavorir, quan les circumstàncies ho permetin, la represa de les activitats quotidianes habituals.»

Així, el Papa va assenyalar que «aquest no és el temps de la indiferència, perquè tot el món pateix i ha d'estar unit per afrontar la pandèmia. Que Jesús ressuscitat concedeixi esperança a tots els pobres, als qui viuen en les perifèries, als pròfugs i als que no tenen una llar. Que aquests germans i germanes més febles no se sentin sols».

El Pontífex va demanar a l'autoritat,

en especial a la comunitat catòlica, que actuï en la construcció d'una nova humanitat, fruit de la resurrecció de Jesús. Per això, va exhortar a no deixar sols els pobres, els presos i els qui no tenen llar: «Procurem que no els manquin els béns de primera necessitat, més difícils d'aconseguir ara que molts negocis estan tancats, com tampoc els medicaments.»

En el cas dels països amb sancions internacionals va demanar que es relaxin aquestes càrregues i que es redueixin o perdonin els deutes dels que tenen gran deutes externs.

Als europeus, Francesc els va exhortar que davant dels reptes actuals reaccionin amb unitat, rebutjant els egoïsmes. El Papa va renovar la seva crida a finalitzar immediatament totes les guerres i a posar per sobre dels conflictes la vida de tots els éssers humans, així com a posar fi al comerç d'armes.

«Que sigui el temps per posar fi a la llarga guerra que ha ensangonat Síria, al conflicte al Iemen i a les tensions a l'Iraq, com també al Líban. Que sigui el temps en què els israelians i els palestins reprenguin el diàleg, i que trobin una solució estable i duradora que els permeti

PAPA FRANCESC
«Aquest no és el temps de la indiferència, perquè tot el món pateix i ha d'estar unit per afrontar la pandèmia»

viure en pau. Que acabin els patiments de la població que viu a les regions orientals d'Ucraïna. Que s'acabin els atacs terroristes perpetrats contra tantes persones innocents a diferents països d'Àfrica», va puntualitzar.

Tot seguit, el Papa va recordar les poblacions on es produeixen crisis humanitàries a Àsia i Àfrica. Va demanar que Jesús «reconforti el cor de tantes persones refugiades i desplaçades a causa de les guerres, sequeres i caresties. Que protegeixi els nombrosos migrants i refugiats, que viuen en condicions insuportables, especialment a Líbia i a la frontera entre Grècia i Turquia. Que permeti assolir solucions pràctiques i immediates a Veneçuela, orientades a facilitar l'ajuda internacional a la població que pateix a causa de la greu conjuntura política, socioeconòmica i sanitària».

«Les paraules que realment volem sentir en aquest temps no són indiferència, egoisme, divisió i oblit. Volem suprimir-les per sempre! Aquelles paraules que prevalen quan en nosaltres triomfa la por i la mort; quan no deixem que sigui el Senyor Jesús qui triomfi al nostre cor i a la nostra vida», va concloure.

El missatge complet, així com les homilies del Tridu Pasqual i el Via Crucis, estan disponibles a la pàgina www.vatican.va.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Tendresa: oli en la convivència

El confinament obligat posa a prova la paciència de les famílies i persones que viuen en una casa. La convivència fa que es notin més les diferències de ritme, d'enfocament, de prioritat, que les persones donen a cada aspecte de la vida. Aquestes diferències, gairebé imperceptibles quan ens veiem només al final del dia, ara adquireixen protagonisme i produeixen freds i fins i tot discussions.

En aquest moment és important la tendresa, que manifesta benivolència, acceptació, cordialitat, acollida. La tendresa és l'oli del motor en la convivència: facilita que cada membre de la família es mogui i faci la seva tasca amb més facilitat. Però com que no podem expressar tot això amb la proximitat física, la mà que acarona, l'abraçada o el petó, cal expressar tendresa a dos metres de distància.

Aquí entren en joc dos grans recursos: la mirada i la veu. Els ulls són comunicadors extraordinaris. La manera com mirem els altres els reflecteix les nostres actituds de fons envers ells: esquivar la mirada és signe que alguna cosa no va bé en la relació, i ja no diguem la mirada d'enuig, menyspreu o ira. Però si la mirada és tendra, acollidora, la persona ho nota. És com si l'embolcallés un mantell d'estimació sense paraules.

També la veu és un vehicle molt eficaç per als sentiments. La veu cridanera, estrident o prepotent, genera una reacció defensiva i s'acaba ignorant. Una veu serena, afectuosa sense artificis, exerceix un efecte pacificador en els ànims. La tendresa té en els ulls i la veu uns aliats de valor extraordinari per fer d'aquest confinament una ocasió per créixer plegats.

LETICIA SOBERÓN

La invocació a determinats sants és una acció centenària contra les epidèmies que encara perdura

«Sant Roc i sant Sebastià, protegiu-nos avui i demà...»

JOAN ARIMANY I JUVENTENY
Gestor cultural especialitzat en religiositat popular

La intercessió dels sants ha estat i és una constant en la nostra història en casos de calamitat. El patrimoni arquitectònic és testimoni ben clar d'aquesta afirmació en forma de capelles, capelletes de carrer o pedrons de camí construïts, especialment, com a agraïment per l'ajuda rebuda una vegada s'havia superada l'adversitat. Aquests elements, que acompanyen la vida quotidiana quan s'hi passa ben a prop, generalment solen ser ignorats sinó menyspreats. En canvi, són l'herència d'uns avantpassats, mancats de la informació científica d'avui dia, dels mitjans de comunicació actuals, que miraven el cel quan els afligia una desgràcia col·lectiva. Amb tot el seu esforç, amb el dol per moltes persones estimades finades per la malaltia, procuraven fer el sincer gest de gratitud en diverses formes, ja fos amb capelles, elements arquitectònics de diferent tipologia, goigs o manifestacions col·lectives celebrades anualment.

Els dos sants més invocats en cas d'epidèmia al territori català, almenys de forma generalitzada, han estat sant Roc i sant Sebastià. D'altres, amb la mateixa intenció, tenen adscripció molt local però, també, responien als precés dels fidels.

Sant Roc i sant Sebastià

Iacopo da Varazze, a la Llegendà àuria, relatava la biografia de sant Roc: fill de la ciutat de Montpeller, va abandonar la seva llar i les seves possessions per fer-se pelegrí i anar per les terres on hi havia epidèmia de pesta i guarir-ne els afectats. Un cop mort, ja amb fama de guaridor, va ser considerat sant i advocat contra la greu malaltia epidèmica. La seva existència, però, és dubtosa; malgrat això, es creu que, en cas d'haver estat un personatge real, hauria viscut entre els anys 1295 i 1327.

El folklorista Joan Amades va recollir l'episodi d'un suposat viatge de sant Roc a Barcelona per guarir els malalts

El folklorista Joan Amades va recollir l'episodi d'un suposat viatge de sant Roc a Barcelona per guarir els malalts de la pesta

Sant Roc de la capelleta del carrer de la Passió de Manlleu.

de la pesta. A la ciutat catalana va contraure el mal i el cos se li va omplir de nafres. Aleshores va ser expulsat de la casa on s'hostatjava i es va arraconar a la torre de la Porta Praetoria de la muralla romana, l'actual Plaça Nova. Un gos del veïnat se'n va compadir i, a més de llepar-li les llagues per curar-les, cada dia li duia un pa que manllevava de la llar on vivia. Quan sant Roc es va refer, l'animaló va seguir-lo la resta de la vida. Precisament, el veïnat de la Plaça Nova barcelonina dedica una festa anual a sant Roc; quan el barri va sobreviure a la pesta de l'any 1589, en vot de Ciutat, va decidir recordar la seva intercessió. A partir del mateix fenomen epidèmic, Terrassa també va honorar-lo. I Arenys de Mar també festeja la participació del sant per lliurar la vila de l'epidèmia del 1607. En són moltes més les poblacions, grans i petites, que van fer vot a sant Roc.

Sebastià, segons les hagiografies més populars, era fill de la ciutat de Milà però establert a Narbona. La seva família era devota cristiana i ell s'encomanà d'aquesta religió. L'exercici de militar, dins les tropes romanes, el va dur a ser un dels més brillants soldats. Ben aviat, es va trobar entre la guàrdia del propi emperador Dioclecià. En temps de persecució de cristians, va mostrar la màxima benvolença vers els seus germans de fe estalviant-los molts patiments. Igualment, procurava la conversió d'aquells que l'envoltaven. En els moments més cruentos de l'ofensiva contra els cristians, es va descobrir la veritable devoció de Sebastià.

L'emperador mateix el va interrogar però en veure que no desistia, va ordenar el martiri del soldat. Amb el cos lligat a un tronc, va ser objectiu d'una gran quantitat de sagetes llençades per traçuts arquers; tot i que malferit, va sobreviure al martiri. Temps després, recuperat del turment, es va presentar a l'emperador per recriminar-li la seva actitud davant els cristians. De nou, però, va ser pres i dut al circ de la ciutat, on va ser executat un 20 de gener.

La fama de sant Sebastià es va difondre, especialment, després de salvar Roma de la pesta, l'any 680, en ser invocada la seva intercessió. D'aquesta manera va esdevenir un dels sants més populars arreu de la cristiandat per ser reclamat en els diversos episodis epidèmics que periòdicament assolaven els pobles i ciutats.

Juan Ferrado, a la seva obra *Iconografía de los santos*, va afegir altres noms als dos esmentats: santa Rosalia de Palerm, sant Nicolau de Tolentino, sant Narcís, sant Carles Borromeo, sant

Capelleta a sant Roc a la plaça Nova de Barcelona.

La fama de sant Sebastià es va difondre, especialment, després de salvar Roma de la pesta, l'any 680, en ser invocada la seva intercessió

Cristòfol, sant Francesc Xavier i sant Macari d'Armènia. Per la seva part, Louis Réu, en els seus estudis iconogràfics, va afegir-ne uns quants més, de devoció en algun lloc d'Europa: la Santíssima Trinitat, la Mare de Déu de la Misericòrdia, sant Miquel, Job, sant Adrià, sant Antoni Abat i els sants metges Cosme i Damià, entre d'altres.

Capelletes de carrer, pedrons i ermites

Les capelletes de carrer són elements arquitectònics que es troben, generalment, en edificis de propietat privada. En format de fornícules o de plafó de rajoles, contenen una marededéu, la imatge d'un sant o santa amb especial devoció per part del veïnat. Malgrat que solen passar desapercibudes als atrafegats viants, tenen un cert protagonisme a l'entorn i, des de l'òptica catòlica, venen a protegir-lo. És freqüent trobar associat el nom de la via —que per si sol ja és indicatiu clar de la devoció— a la del personatge representat a la capelleta; moltes vegades és difícil assegurar què va ser primer. La varietat de figures és gran tot i que, subjectes a les modes o a tendències de diferents moments històrics, en les diferents poblacions se solen mantenir unes pautes repetides. És el cas dels dos sants relacionats amb les

epidèmies: sant Roc i sant Sebastià.

D'imatges de sant Roc se'n troben en gran part de poblacions La seva representació habitual, vestit de pelegrí i ensenyant les nafres de les cames, sol tenir un àngel i un gos —amb un pa a la boca— com a acompanyants. Moltes de les capelletes d'aquest sant poden associar-se amb èpoques d'infeccions col·lectives, tot i que pugui ser difícil o tasca infructuosa determinar quina. És el mateix cas de sant Sebastià, representat gairebé nu, lligat a un tronc, i amb les sagetes clavades al cos.

Els pedrons es troben associats a llocs de pas, antics camins o espais emblemàtics i significats per a la població. Són pilars on, al capdamunt, se situa en una fornícula una imatge representativa de la voluntat dels seus constructors. Es poden trobar isolats o acompanyats d'altres estructures. Ocasionalment, és el testimoni d'una capella que ha desaparegut.

La màxima expressió de la confiança en l'ajuda divina era la construcció d'un edifici o capella al sant, santa o Mare de Déu a qui s'emparava el poble. D'aquesta voluntat agraïda en van sorgir nombroses esglésies, més o menys modestes, repartides pel territori. Hi ha molts altres exemples de temples aixecats en diferents moments de la història que van servir

de consol a uns avantpassats que desconeixien, si fa no fa com ara, qui era aquest enemic que s'interposava a les ganes de viure.

Els goigs

Els goigs són una font molt valuosa per detectar les mostres de devoció popular en moments de gran dificultat. A més de la informació que proporcionen, indiquen una ferma voluntat, per redactar-los i imprimir-los, tasca gens fàcil en temps passats.

Les lletres dels versos transmeten, especialment, la confiança en la intercessió dels sants: «De Taradell esta Vila, / y la vostra Confraria, / recórrer á Vos estila / perquè en vostre amor confia; [...]» La tornada refermava l'origen taradellenc del document: «Los vehins de Taradell / implóran vostre assitencia; / deslliuraunos dels horros / de fam, guerra y pestilència.» En una altra edició, la tornada tenia un text diferent: «Puig que mostrau constantment / vostre poder y valia; / en fam, pesta y malaltia / daunos forsas y valiment.» Uns altres goigs, en aquest cas de Cantonigròs, recordaven el còlera de 1854: «De la passada centúria / l'any cinquanta-quatre és trist, / el dur "morbo" en sa gran fúria / s'esbravà, com mai s'és vist, / Nostres pares amb urgència / reclamaren vostre amor. / Guardeu-nos de pestilència, / Sant Roc, nostre protector.» Ben a prop, a la parròquia de Santa Maria de Corcó, cantaven aquesta estrofa al mateix sant: «I bé ho conta prou l'història / i és ben ferma tradició / que aquest poble de Corcó / avui honra la memòria / de salvar-lo de la pesta: / d'agraït, solemnement, / prometia formalment celebrar cada any la festa.» Des del Ripollès també es reclamava la intervenció de sant Roc, com en aquesta lletra de Joaquim Boixés des de Ripoll: «Recordant, Sant Roc, la gesta / De la vostra santedat: / Guardeu-nos de tota pesta / I lliureu-nos del pecat.» A la parròquia de Santa Cecília de Molló cantaven aquests versos a sant Sebastià: «Màrtir Sant Sebastià, / suplicám ab gran ardència, / que á Jesús vulláu pregar, / nos garde de pestilència.» De forma semblant, a Ribes de Freser procuraven la intervenció de sant Sebastià: «De Ribes vostres servents / a vostres plantes postrats / us demanem fervorosos / siau el seu advocat, / feu estiguin preservats / d'epidèmia i greu dolència.»

Manifestacions col·lectives

La religiositat popular d'algunes poblacions manté vots o prometes

Imatge de sant Sebastià de l'església parroquial de Sant Quirze de Besora.

La màxima expressió de la confiança en l'ajuda divina era la construcció d'un edifici o capella al sant, santa o Mare de Déu a qui s'emparava el poble

fetes en època de pestilència. És el cas del pelegrí de Tossa de Mar, que recorda que la vila es va veure afectada per una epidèmia al segle XVI i que es va superar gràcies a la intercessió de sant Sebastià. El ritual passa, cada any, el 20 de gener, festivitat del sant honorat, i un veí vestit de romeu pelegrina fins a Santa Coloma de Farnés, a 40 quilòmetres.

De manera semblant, pels dies de la festa de Sant Andreu i des de fa pocs anys, de l'ermita de sant Roc de Gurb en surt un pelegrí que transita fins a l'església parroquial tot fent memòria d'una romiatge en moment de pesta a l'edat mitjana.

La lliçó que cal aprendre de les situacions passades és que aleshores, sense els mitjans científics i tecnològics d'avui dia, trobaven el consol en la seva devoció sincera. Aquelles males èpoques de contagis vírics les van superar i es van refer per seguir lluitant i gaudint d'una plena existència. De ben segur que, ara, hi tornarem.

Barcelona

M. VICTÒRIA MOLINS
Barcelona

No tenir sostre propi és sempre la pitjor de les mancances, però en aquests temps de confinament es converteix en tragèdia

Cada dia es pot veure una llarga cua esperant a rebre un dinar que els ajudi a sobreviure en aquestes circumstàncies

L'Hospital de Campanya de Santa Anna en la situació actual

Les portes de Santa Anna, obertes des de fa tres anys a tot el que necessitava aixopluc, companyia, recolzament i alimentació, es van tancar —como tantes i tantes institucions— quan el coronavirus ens va obligar al confinament.

Des de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya s'ha fet tot el possible per atendre les necessitats més urgents dels sense sostre. S'han habilitat espais i s'ha donat allotjament a molta gent. Però sabem prou bé que n'hi ha que sempre resten fora per diferents motius que no és el moment de jutjar: la por d'identificar-se, el no voler separar-se del gos...

Per a aquests —últims dels últims— s'ha trobat una petita ajuda, en aquest moment necessària no només pels que no tenen casa, sinó per alguns que vivint sota un sostre tenen necessitat d'acudir als menjadors socials per sobreviure. També molts d'aquests s'han hagut de tancar.

Davant d'una necessitat tan urgent nosaltres, els promotors de l'Hospital de Campanya de Santa Anna, sentíem aquesta gran preo-

cupació pel nostres acollits habituals. Mitjançant Càritas diocesana de Barcelona s'ha pogut fet aquest servei conjunt amb l'Ajuntament i, almenys, Santa Anna pot atendre alguna de les grans necessitats que aquesta pandèmia deixa al descobert.

Des del dilluns 31 de març podem veure una llarga cua —amb la separació obligada de dos metres— esperant a rebre un dinar que els ajudi a sobreviure en aquestes circumstàncies.

Els que, com jo —per edat i pel fet de ser considerades persones d'alt risc—, no podem moure'ns de casa, mantenim un contacte virtual amb Mn. Peio Sánchez, el rector, que no es mou de l'església, i amb un grup de voluntaris joves. Es tracta d'un grup de dotze, alguns d'ells havien estat acollits a l'Hospital de Campanya quan vivien al carrer, i avui s'han convertit en col·laboradors imprescindible. Estan albergats a Santa Anna i ajuden en tot el que es necessita. Són ells el qui, amb un sentit de solidaritat i lliurament semblant al de tantes i tantes persones —els professionals de la salut i els de serveis que mantenen el nostre país—, ens donen les notícies de tot el que estan vivint. Ens comuniquen que són més de 100 els lots de menjar que es donen.

Segons la foto que m'han enviat, el carrer de Santa Anna —habitualment atapeït de gent perquè és un carrer molt comercial— es veia buit, amb una sola excepció: la d'una filera tan llarga que gairebé arribava a les Rambles, amb un ordre que no acostuma a veure's en aquests afers, i amb la separació reglamentària. Era la dels nostres estimats germans que esperaven aquesta petita, però imprescindible ajuda, com és l'aliment.

Hi ha una cosa que no els podem proporcionar: la xarxa Wifi que els permeti comunicar-se amb els seus i de la qual podien gaudir quan les nostres portes estaven obertes. I és que no tenir sostre propi és sempre la pitjor de les mancances, però en aquests temps de confinament es converteix en tragèdia.

Filera de persones esperant rebre l'aliment a la parròquia de Santa Anna.

 Girona

La Fraternitat de Clarisses de Vilobí d'Onyar respon a la manca de material de protecció

Pregària i mascaretes contra el coronavirus

CARME MUNTÉ

Redacció

La situació de crisi provocada per la pandèmia de la Covid19 ha fet sorgir moltes iniciatives solidàries per elaborar material de protecció. La Fraternitat de Clarisses de Vilobí d'Onyar, al bisbat de Girona, també s'ha posat mans a l'obra. «Donada l'escassetat de mascaretes en la sanitat i en la resta d'àmbits socials, la delegada de Vida Consagrada de la nostra diòcesi de Girona, Pilar Pina, que a més treballa en l'àmbit sanitari, ens va fer arribar la necessitat d'aquest material; i a partir d'un model que ella ens proporcionà vam començar a cosir», explica Rita M. da Paixão Valente, abadessa de la Fraternitat de Santa Clara de Vilobí d'Onyar. «És una tasca de tota la Fraternitat, és la nostra forma de fer. Tothom col·labora en els projectes comuns segons les seves possibilitats.»

Les clarisses també lluiten contra la pandèmia amb la pregària, que adquireix tota la seva força en les seves diferents dimensions: intercessió, acció de gràcies, gua-

rició del cor, purificació de la ment. «Santa Clara d'Assís, la nostra fundadora, va definir la nostra missió contemplativa com a “sostenidora dels membres més febles del cos de Crist”. En aquests moments aquesta “missió” adquireix plenament tota la seva força. La pregària diària de la nostra comunitat s'ha convertit en una súplica per tal que Déu tingui misericòrdia de tots i de totes nosaltres, donant a cadascú el que en aquests moments necessita la societat per tirar endavant: solidaritat, ciència, responsabilitat, sensibilitat...»

La clarissa destaca com un aspecte positiu la resposta solidària de tantes entitats, de tantes persones anònimes: «És un exemple

RITA M. DA PAIXÃO
«La pregària diària s'ha convertit en una súplica per tal que Déu tingui misericòrdia de tots i de totes nosaltres»

i la manifestació clara de la gran humanitat del cor humà, la valoració i el reconeixement de persones que fan tasques gairebé “inapreciables” fa tot just un mes i que ha posat de manifest que sense aquestes persones la nostra “societat del benestar” no funciona... Nosaltres mateixes estem sentint aquest caliu humà de moltes persones properes a la nostra fraternitat: “Germanes, esteu bé?, necessiteu res?”»

«Tenim clar que les germanes que Déu ens ha donat són les que possibiliten que cadascuna de nosaltres puguem portar a terme el nostre projecte personal, per tant, totes elles són un Do», reflexiona la clarissa Rita M. da Paixão sobre la vida de comunitat, especialment en temps de confinament. «I cadascuna, assumint la seva part de responsabilitat, fa més portable aquesta situació de confinament imposat. Hi ha quelcom molt important: “el confinament” és per al bé de tothom. I assumir la part de responsabilitat personal ajuda a fer més suau el silenci, buit de sentit, que el confinament sanitari ha imposat a les nostres vides.»

SABER ESCOLTAR

«Veniu, Esperit Sant»

Mentre el coronavirus va fent un innumerable i cruel extermini, i quan tots estem tancats a casa, m'han vingut al pensament dues anècdotes. La primera és la insistència d'un zelós professor de Teologia que, quan parlava de l'Esperit Sant, insistia a dir que l'Esperit era portador de la «força de la fe», tot pensant en l'estol dels màrtirs i sants de l'Església.

El segon record és el d'un jove sacerdot que, en trobar les dificultats de la vida apostòlica i d'alguns dels seus superiors, es queixava al seu pare d'aquests impediments i se sentia un xic desanimat; la resposta paterna era sempre la mateixa: «Fill meu, quan vas escollir el sacerdoci, sabies prou que tindries dificultats, invoca l'Esperit Sant per tal que et

doni fortalesa, agafa la moto i torna al teu destí.»

Els cristians hem estat batejats «En el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant». Des d'aquest naixement espiritual, la Santíssima Trinitat inhabita en nosaltres. La doctrina eclesiàstica ens ensenya quins són els grans efectes del Paràclit en el camí de la vida cristiana.

El Catecisme de l'Església catòlica recorda aquella expressió paulina: «Ningú no pot dir: Jesús és Senyor, si no és sota l'acció de l'Esperit Sant.» L'espiritualitat sempre ha dit que, quan comencem a pregar a Jesús, és l'Esperit Sant qui ens atreu al camí de la pregària. Graciosament, el Llibre de la nostra Fe diu: «Ja que ens ensenya a pregar recordant-nos el Crist, com no invocar-lo a ell ma-

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

teix? Per això l'Església ens convida a implorar cada dia el seu Sant Esperit, en especial al començament i al final de tota acció important.»

La litúrgia prega així: «Veniu, Esperit Sant, ompliu el cor dels vostres fidels, i enceneu-hi la flama del vostre amor.» En aquests moments estremidors, demanem que l'Esperit ens enforteixi i posi terme a aquesta situació tan esglaiadora. També Moisès, quan el poble fabricà un ídol d'or, va intercedir al Senyor, per tal que perdonés el seu poble. Déu el va escoltar.

**En aquests moments
estremidors, demanem
que l'Esperit ens
enforteixi**

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Podia haver escrit o Pasqua. Ho sé quan començo a redactar, ho comprovo quan ho envio, però, quan els lectors ho rebin, sempre dependrà de diferents factors. Tant se val. Potser aquests dies de vida enclaustrada un pensa i descobreix el que, d'altra manera, no aprendria mai. Antigament deia que el sacerdot devia ser una mica monjo, una mica missioner, i ara afegeixo que també, una mica ermità.

Penso en els que no tenen aigua ni sabó, que tant ens recomanen. M'esforço per no decebre'ls. Que el dia del Judici no m'acusin davant Déu i que siguin ells els que m'obrin la porta (Lc 16,9).

Vaig aprendre els meus primers coneixements litúrgics de petit. El Dijous Sant anàvem a visitar esglésies amb el corresponent monument.

A PROPÒSIT DE...

Avui és Divendres Sant
i Pasqua

Per a mi era un concurs imaginari. El Divendres, les processons. Rebia pietat familiar, però, coneixements, pocs. Tot mirant un calendari vaig dir una mica sorprès: «Enguany, Dijous Sant cau en dijous i Divendres Sant, en divendres.» Les meves germanes, a l'Eternitat, encara riuen. Aleshores vaig rebre unes explicacions senzilles de la meva mare.

Penso que el text de la missa és un galimaties. A poc a poc, l'he anat entenent amb la ment i el cor. Cal viure'l en el misteri.

Aquests dies, celebrant la missa més sol que mai, he triat el Cànon romà, pausadament, i pensant en el

**Vaig aprendre els meus
primers coneixements
litúrgics de petit**

que havia recitat. No el vull comparar amb les altres anàfores.

Preparo el pa i el vi que he comprat i després, esmentant Abraham i Melquisedec, m'he situat en temps llunyans.

El pa, que podia ser ofert com va fer Melquisedec, suplico que sigui acceptat d'una altra manera. Demano al Pare que el converteixi en el seu Fill. I pronuncio paraules sagrades i històriques. Som a Dijous Sant.

Tot seguit, en proclamo la mort, la sepultura i la resurrecció, Divendres Sant i Pasqua. En un moment o altre, he invocat l'Esperit Sant, la Pentecosta.

Penso, ara mateix que escric, recent celebrada la missa en la meua petita església, no és Dijous Sant, Divendres Sant, Pasqua i la Pentecosta?

SIGNES D'AVUI

Tres mirades

Els sentiments estan tan agitats que costa veure amb una claredat mínima tot el que està passant. La mirada que tenim sobre la realitat queda distorsionada per la por. Un món s'ha ensorrat. N'hi ha hagut prou amb un virus invisible per engegar a rodar els nostres aires de suficiència i descobrir la nostra vulnerabilitat. Suggerixo tres mirades per reflexionar sobre la nostra vida, aquí i ara. Desconcert? Esperança? Es gesta un món nou?

Primera mirada: les estadístiques. Catalunya, en data del 2019, té 7.619.494 habitants. La tarda del 3 d'abril, havien mort 2.335 persones. Representa el 0,0306% de la població. Si les properes setmanes —el temps del lector— arribem als 5.000 morts, el percentatge seria

del 0,0656 de la població. Des de la perspectiva dels morts segons l'edat, en aquesta mateixa data, el 87% són persones més grans de 70 anys. Les estadístiques objectiven el problema. Haurien d'atenuar el pànic a la letalitat del virus, però no serveixen de res per als que moren. La vida és el nostre tresor.

Segona mirada: el confinament. No és l'objectiu, sinó el mitjà per reduir els contagis i, així, evitar morts. De sobte, les agendes s'han cancel·lat i s'ha generat un buit, que provoca temor. Immediatament, han sorgit iniciatives de tota mena per

De sobte, les agendes s'han cancel·lat i s'ha generat un buit

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

omplir les hores lliures. Un catàleg ple d'entreteniments. Hem substituït un frenesí per un altre frenesí. Descubrim noves possibilitats. Acabem el dia pensant que ens ha faltat temps per fer altres coses. Mentre la gent pensa en els límits del confinament s'oblida el problema de fons. Quin és?

Tercera mirada: la mort. A les funeràries, es maquilla els difunts. Una forma subtil de maquillar la mort. Es tracta d'invisibilitzar-la. En canvi, la pandèmia aguditza el nostre sentit de perill i el nombre de morts ens mina la seguretat i la inconsciència. Aquest és el problema. Tard o d'hora arriba. Som a l'andana de l'estació i no sabem a quina hora passarà el tren. Ara som conscients que el virus se'ns pot endur per endavant. S'obre la pregunta pel sentit.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Només cal escoltar-lo. I jo no soc de les que penso que ens parla des del càstig per les nostres actuacions o per la idolatria dels déus que ens aclaparen: els diners, el poder, l'ambició. No, Déu ens estima per sobre de les nostres conductes. Jesús ja ens ho va dir: «No vull la mort del pecador, sinó que es converteixi i que visqui.» Però sí que ens va dir també que havíem de llegir i d'entendre els «signes dels temps». I això és el que penso, que Déu ens diu alguna cosa en aquesta tragèdia sense precedents que estem vivint. Una pandèmia, en el món de la globalització, no és el mateix que a l'edat mitjana. Té uns aspectes positius i, uns altres, de negatius. Els mitjans de comunicació ens informen de les xifres exactes que sovint ens esglaiem i que, de vegades, ens animen. Però a tots ens uneix una mateixa

FINESTRA A LA VIDA

Déu ens parla a través dels esdeveniments

tragèdia i una mateixa ajuda.

Avui, en la trucada que rebo cada dia d'algun amic de la presó, em deia que, aquesta situació que vivim, fa sorgir el costat més bo de les persones. Ho veia a les notícies de la televisió, per la qual està comunicat amb el món i sap tot el que hi passa. I també, a la mateixa presó, la gent s'ajuda més, malgrat que el seu confinament és doble. No poden rebre visites, ni comunicar-se amb els voluntaris. No poden tenir vis a vis, ni —com la majoria de nosaltres— comunicar-se per videoconferència amb els seus familiars.

Des de l'Hospital de Campanya de Santa Anna, on no puc acostar-me perquè l'edat em fa persona de risc, em comuniquen que uns quants joves compromesos —amb els requisits de precaució obligatoris— mantenen les ajudes mínimes als que s'hi acosten i conserven junts els espais —ara sense acollits— per

quan vinguin temps millors.

I, si Déu ens parla a través dels esdeveniments, només hem d'escoltar les seves paraules que sempre, sempre, són d'amor i benedicció.

Per exemple, fa pocs dies vam rebre la bona notícia que l'Ajuntament ha posat a disposició dels sensesostre un pavelló de la Fira, on podran trobar, amb la necessària separació de metro i mig, llits, roba neta, vàters, dutxes i menjar.

Ben merescuts els aplaudiments de cada nit a tota la gent que manté viu l'esperit de solidaritat tan necessari en aquests moments.

Són ben merescuts els aplaudiments a tota la gent que manté viu l'esperit de solidaritat tan necessari en aquests moments

**Unitat i solidaritat sota el carisma
cistercenc**

Impressions des de la Ciutat Eterna en temps de coronavirus

La Casa General dels cistercencs, un lloc de pau a Roma.

MAURO GIUSEPPE LEPORI

«Sembla que la gent no cerca distreure's amb la televisió, sinó que cerca aquests missatges de veritat, de consolació i de sentit»

Itàlia dona el millor d'ella mateixa en la lluita contra el coronavirus. A Roma, la Casa General de l'orde cistercenc és la casa de quinze monjos i d'una trentena de sacerdots que han vingut d'arreu del món per estudiar a diferents universitats pontificies. Cadascun dels seus habitants viu aquest temps de coronavirus amb l'alè contingut per l'expectativa de la millora de la situació, tot desitjant que aviat passi aquest moment de dura prova.

A la Casa General cistercenc, un autèntic lloc de pau en ple centre de Roma, vivim aquest període amb molta unitat i solidaritat. Tenim grans motius per viure així: l'Eucaristia diària i, sobretot, l'estudi de la Paraula de Déu, que en aquest temps s'ha fet essencial. Ens uneix la diversitat cultural i de nacionalitats de cadascun de nosaltres, que és una font inesgotable d'enriquiment personal i de descobriment de valors nous.

No sortir de casa ens fa sortir més de nosaltres mateixos, de les nostres tendències i hàbits egoistes. Ens fem més atents als altres, més disponibles i servicials.

Malgrat la suspensió de les classes, continuem amb més força les tasques acadèmiques. Som els principals responsables de la nostra pròpia formació. Aquesta crisi ens exigeix a tots una nova formació, més humana i creativa, tot aprofitant les noves tecnologies per investigar i seguir les classes.

La gent de Roma i Itàlia vol renéixer, com la papallona que trenca la crisàl·lide per volar. El que més ens ha ajudat a mantenir l'esperança han estat les iniciatives del papa Francesc. Des que va obrir totes les esglésies de Roma, el Sant Pare ha continuat actuant amb accions fortament simbòliques: va sortir als carrers de Roma per pregar per la fi de la pandèmia, va convocar tot el país per resar el Rosari amb espelmes enceses a les cases... I aquestes accions s'han intensificat enormement amb la pregària del Papa solitari del 27 de març, davant del Crist de la Pesta, en una plaça de Sant Pere desèrtica.

Viure amb serenitat en la tempesta

El Papa estava sol sota la pluja, però va convocar i unir al seu voltant tota la catolicitat. Segons el P. Mauro Giuseppe Lepori, abat general de l'orde cistercenc, el Papa va fer una crida a la fe i a l'esperança, va cridar tothom, creients i no creients, a abraçar-se a l'àncora de la fe: «El Papa va aconseguir posar tothom abans, durant i després del coronavirus, davant del misteri de Crist, davant de la presència eucarística.» Va posar el món davant del Santíssim Sagrament amb la finalitat de «viure aquesta prova amb serenitat». El P. Mauro opina «que el Papa ha mostrat la seva pròpia fe i ens l'ha proposada com a missatge, com a Evangeli». Francesc ens ha mostrat que Crist ressuscitat és amb nosaltres

El P. Josep Zhang és un sacerdot xinès que fa el doctorat de Teologia Bíblica a la Universitat Gregoriana.

CESARE FALLETTI
«Estem acostumats a assistir a celebracions amb multituds immenses de cristians; ara veiem les esglésies buides, però plenes de fe»

en la barca que travessa aquesta tempesta del coronavirus, no ens ha abandonat: «Dorm, però és aquí, cal despertar-lo. Veritablement som abraçats, hi ha un Déu que no ens abandona.»

L'abraçada de Déu l'experimentem en les noves preguntes que ens fem, en la manera de replantejar-nos la vida, de redescobrir el valor de les coses essencials i petites, de la família, dels fills, de la gent gran, dels pobres. L'abraçada de Déu la descobrim fins i tot en el distanciament social, en el fet de ser a un metre dels altres, perquè la comunió autèntica no són les masses, no és estar amuntegats. La comunió autèntica

només neix del respecte de l'altre que procura la distància. En l'ambient, «es pot percebre que en el fons la gent escolta molt, que la gent viu un silenci. Sembla que la gent no busca distreure's amb la televisió, sinó que busca aquests missatges de veritat, de consolació i de sentit», conclou el P. Mauro Giuseppe Lepori.

Espais buits, però plens d'humanitat

El P. Cesare Falletti, rector del Col·legi Sant Bernat *in Urbe* de la nostra Casa General, contempla les esglésies, les places i els carrers buits, però habitats per un signe d'esperança: «Estem acostumats a assistir a celebracions amb multituds immenses de cristians; ara veiem les esglésies buides, però plenes de fe. Hi ha una unitat feta en el buit, és en la plenitud dels cors que pateixen, que ploren, que cerquen estimar-se. Tota la humanitat està unida, representada en aquests espais buits. Són omplerts per la pregària que ve de les persones que estan soles a casa, per la presència del Papa que està al servei de la unitat de tota l'Església», diu el P. Cesare Falletti. El que omple els carrers, les places i les esglésies buides és la pregària i la presència de tota la humanitat, unida pel dolor, l'angoixa, la por, però també per l'amor i l'esperança. Avui més que mai l'Església és Església en sortida i hospital de campanya.

Per això aquella plaça de Sant Pere buida mai no l'havíem vist tan plena. Per al P. Josep Zhang, sacerdot xinès que fa el seu doctorat de Teologia Bíblica a la Universitat Gregoriana i que viu amb nosaltres a la Casa Cistercenca, el moment històric de la benedicció *Urbi et orbi* del 27 de març, encara subratlla més aquella única paraula que més bé defineix el papa Francesc: misericòrdia. «El Vaticà és el cor del catolicisme, i el Papa és el centre d'aquest cor.» I continua explicant la seva percepció que, com a sacerdot xinès, ens pot ajudar a encarar aquesta situació de pandèmia: «Quan ell beneeix la ciutat i el món és com l'amor que surt del cor vessant-se arreu del món. El més corprendor és el seu sentiment vers tots els qui pateixen, els porta a tots al cor. També la forma del Vaticà i de la plaça de Sant Pere és com la d'un cor. La benedicció del Papa, per tant, és l'amor de Déu que arriba a tots nosaltres, i que prega per nosaltres i amb nosaltres, per a la contenció del virus i la trobada d'una vacuna.»

El P. Josep Zhang ens explica com

El desert florirà en l'heroisme de les persones més humils del personal sanitari, de la neteja, de les infermeres...

JOSEP ZHANG
«Quan Francesc beneeix la ciutat i el món és com l'amor que surt del cor vessant-se arreu del món»

el seu país ha aconseguit contenir el virus. La Xina va prendre mesures molt exigents contra el virus, va imposar un confinament estricte i l'ús de la mascareta va ajudar molt a disminuir i evitar-ne la difusió. A la Xina, a Corea del Sud, al Vietnam i a altres països asiàtics, des de fa temps la gent està acostumada a l'ús de la mascareta per protegir-se de la contaminació i del fred de l'hivern. No se senten estranys portant-la. Ajuda a protegir-se un mateix i els altres.

El P. Josep anima a quedar-se a casa i evitar sortir-ne. Ser a casa és un mitjà molt eficaç per limitar la malaltia. Així podem aprofitar per evitar les coses que ens distreuen, per tenir més temps de reflexió personal, estar a soles amb Jesús i adreçar la mirada vers Déu.

El desert florirà

Ara les grans ciutats del món apareixen als nostres ulls com grans deserts, però floriran. La recerca d'allò

essencial, la solidaritat, el naixement d'una humanitat millor són els senyals d'aquest floriment. Com les esglésies buides són plenes de Presència, així també les persones que moren als hospitals, tot i que no puguin ser confortades per la carícia dels seus éssers estimats, són acollides per la misericòrdia infinita de Déu. Aquesta soledat en la qual moren està habitada per la presència de Déu. Hem de demanar a Déu la fe perquè ens ensenyi a veure amb el cor, més enllà del buit i de la soledat aparents, allò invisible. Veure el desert florir en l'heroisme de les persones més humils del personal sanitari, de la neteja, de les infermeres, dels soldats, de les persones que resen a casa seva o des dels monestirs. Veure les persones que tants cops passen desaparebudes, però que ara generen una veritable pandèmia d'amor. Saber veure com malgrat la desolació arriba la primavera amb el seu missatge de vida. La poesia ens ensenya a veure-hi en allò invisible, ens mostra la presència de l'esperança i la misericòrdia de Déu en la fragilitat de les paraules, com ho fa aquest poema sobre la humanitat del papa Francesc de Giulia Madonna:

He vist un Home
vestit de blanc i cansat
sota la pluja / i el vent fred
pujar lentament / cap a l'altar
carregat de dolor / de patiment
però també d'esperança.

He vist un Home / ancià
trontollant
pujar tantes escales
amb tot el dolor del món
sobre les espatlles.

He vist un Home / concentrat
en el seu silenci / tremolant
en la seva pregària
demanar el perdó
de tots els pecats / dels homes
i la seva salvació.

He vist un Home,
home entre els homes,
aixecar-se sobre tots
i resar per tots.

He vist un Home
dir:
«Ningú no se salva sol»
perquè no estem sols
si creiem / en Déu
i en la seva salvació.

He vist un Home
que, amb tots els altres homes del
món, / se salvarà
perquè ha cregut
i creurà / per sempre.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Conjuguem la «llibertat» amb el «compartir»

Benvolguts,

En el nostre vocabulari cristià hi ha paraules o expressions que les sento des que era ben jove: «fer comunitat», «compartir», «llibertat», «fer una opció», «fer comunió», «corresponsabilitat», etc. Em fixaré en dues d'elles: «compartir» i «llibertat».

De «compartir», fa anys que ens n'omplim la boca. Tothom parla de compartir: els polítics, els sociòlegs, els mestres, els capellans... No ens cansem de dir una i altra vegada que «cal compartir». És possible que no ens adonem del compromís que comporta, donat que, a voltes, la diem banalment. El mestral o la tramuntana se'ns poden emportar les paraules. Amb tot, sé també que hi ha molt de bo i et trobes amb moltes sorpreses. En tots aquests dies de pandèmia ho hem estat veient. Amb el «compartir» passa com amb les llavors: el vent en fa perdre moltes, però igualment fa sorgir una flor allà on menys et penses.

L'altra paraula llençada als quatre vents és «llibertat». La cantem, la diem i l'esgrimim. Llibertat per fer el que em doni la gana? Compte! Segurament el veí o la veïna no hi estaran d'acord o potser sigui jo mateix qui no estigui d'acord amb el que dona la gana al veí o la veïna. En canvi, sí que hem de lluitar per ser lliures de traves egoistes per a ser millors, per a edificar un món on tots els ciutadans que hi vivim, siguem on siguem, podem esdevenir autèntiques «persones». Aquí rau la llibertat autèntica.

Davant la crisi social i econòmica que ens està portant la pandèmia del coronavirus, us convido a aturar-vos i pensar com s'ha de jugar al mateix temps l'acció de «compartir» i el concepte de «llibertat». Potser podríem dir: «llibertat per a compartir». Aleshores, hauré de començar buscant i fent possible aquesta llibertat en mi mateix. Caldrà destruir moltes traves, desfer moltes falses justificacions per sortir d'un mateix i compartir realment. El papa sant Joan Pau II, en la seva encíclica *La preocupació social (Sollicitudo rei socialis)*, publicada a finals de l'any 1987, afirmava: «La llibertat amb què el Crist ens ha alliberat (Ga 5,1) ens mou a convertir-nos en servents de tothom. D'aquesta manera el procés del desenvolupament i de l'alliberament es concreta en l'exercici de la solidaritat, o sigui, de l'amor i del servei al proïsme, particularment als més pobres. Perquè on manquen la veritat i l'amor, el procés d'alliberament duu a la mort d'una llibertat que haurà perdut tot fonament» (n. 46).

«L'informe de crisi» de Càritas Catalunya amb motiu de la pandèmia del coronavirus ens està dient que el seu efecte social produirà en moltes famílies una situació de pobresa i exclusió que superarà amb escreix al 20% de la població. Com afirmava la Dra. Margarita Bofarull —membre de l'Acadèmia Pontifícia per a la Vida—, en un escrit de fa uns dies, l'individualisme, tan arrelat en la nostra societat, «s'ha hagut de rendir a l'evidència que la vida

és un bé comunitari, que no ens podem repensar sols, que som responsables tots plegats de la vida de tots». Pregunteu-ho, si més no, als metges que, amb fidelitat a la seva professió i seguint els criteris ètics, aquests dies han hagut de prendre decisions molt punyents sobre la vida de determinats malalts.

Tota veu solidària haurà de convertir-se en un agulló constant per a nosaltres durant els temps que ens venen. Es tracta d'una veu que no pot parar fins que hagi tocat totes les consciències. Perquè «compartir» no és tan sols quelcom desitjable, sinó que és de justícia. Es tracta d'una veu que ha d'esdevenir alliberadora dels nostres egoïsmes.

La doctrina social de l'Església ens assenjala les necessitats, encarrila la nostra llibertat de compartir. L'índex d'humanisme d'un poble el dona el nombre de ciutadans que gasten hores i energies en serveis socials gratuïts.

D'aquí que aprofito a fer una crida especial als joves generosos per tal que, en aquests moments, esdevinguin voluntaris de Càritas, de Sant'Egidio, de la Fundació Bonanit de Tarragona o de qualsevol altra institució eclesial dedicada al servei social. No en tingueu cap dubte: conjugareu adequadament l'acció de «compartir» i el concepte de «llibertat». I sapigueu-ho: Malgrat el que us puguin dir, malgrat els seus molts defectes i misèries, en l'Església, l'humanisme no es mesura altrament.

Ben vostre,

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

La catifa vermella

La *catifa vermella* és un concepte habitual en els nostres dies, encara que, en realitat, ja, en la Grècia clàssica, apareixia com un element de poder i de glòria. Actualment segueix sent un símbol de riquesa, prestigi i glamur.

Fa unes dècades, la *catifa vermella* era reservada a poques persones. Només la trepitjaven els poderosos, els caps d'Estat, en celebracions i esdeveniments formals. Actualment és un element de distinció que podem observar en esdeveniments molt variats. Hi desfilen persones importants i famosos per diferents raons. Caminar sobre la *catifa vermella* implica un estatus, un prestigi, un reconeixement. També la trepitgen amb convicció i amb gran solemnitat els nuvis que caminen cap a l'altar.

Sovint, ens convertim en espectadors entusiastes davant aquells que recorren aquest sender vermell, els admirem i els aplaudim. No obstant això, nosaltres, des de l'anonimat, podem deixar de ser mers espectadors i passar a ser actors. També podem caminar sobre aquest vermell intens en les nostres vides i brillar com estrelles

plenes de llum i de felicitat. Com?

Sabent que, malgrat les dificultats i problemes, tenim molts motius per somriure i regalar somriures als que ens envolten. Sí, celebrem cada dia com en som d'afortunats per tot el que hem rebut. Som fills de Déu. Ell ens ha creat a imatge i semblança. Ell ens estima amb bogeria. Ell ens ha triat. Ell ens ha regalat la vida i aquest és el premi que rebem diàriament. Tenim, doncs, una gran sort.

Si ens hi fixem bé, mirant el nostre voltant, ens adonarem que Déu ha convertit el món sencer en una enorme *catifa vermella* que es desplega sense pausa a mesura que avancem. A cada pas que fem, anem descobrint la bellesa de tot allò que ens ha donat. Però, sobretot, descobrim el seu amor infinit per cadascun de nosaltres: «Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen amb ell, sinó que tinguin vida eterna» (Jn 3,16). A més, Jesús ens diu: «Jo soc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món» (Mt 28,20). Déu ens acompanya i trepitja amb nosaltres aquesta *catifa vermella* de la nostra vida.

Ara que estem en temps de Pasqua, encara tenim més motius d'estar contents, perquè seguim celebrant amb goig la resurrecció del Senyor i recordem el temps en què Jesús va romandre amb els apòstols fins a l'arribada de l'Esperit Sant.

Tal com van fer els apòstols, cal que seguim Crist fent la seva voluntat, sabent que, al final de la vida, ens espera la *catifa vermella* que ens portarà a l'encontre amb Déu. No hi ha joia més gran que aquesta.

És la felicitat absoluta. Ens unirem en l'amor veritable. Déu ens vol concedir el regal de la vida eterna amb Ell. Una existència gloriosa que, sens dubte, serà molt més gran del que podem demanar o imaginar.

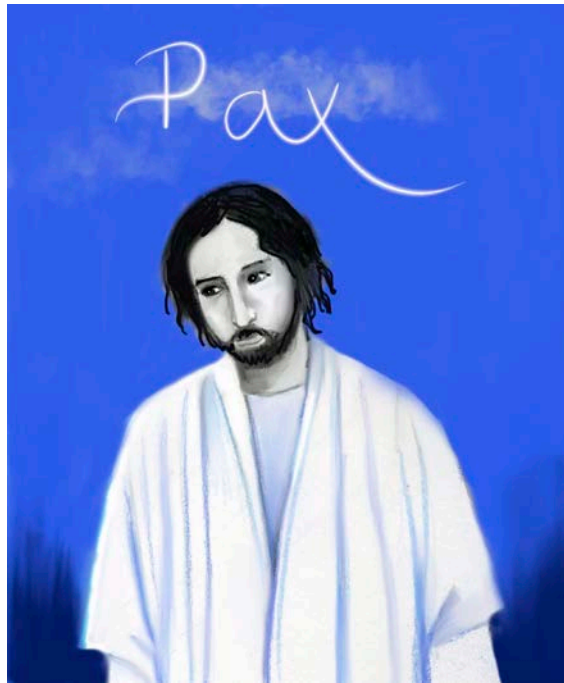
Benvolguts germans i germanes, en aquest segon diumenge de Pasqua, Diumenge de la Divina Misericòrdia, us convido a seguir contemplat i anunciant aquesta meravellosa notícia: ¡Veritablement Crist ha ressuscitat! Que la serena i profunda alegria de la Pasqua us acompanyi a tots. I no oblidem que la misericòrdia de Déu és eterna.

COMENTARI DE LA PARAULA

Aquests senyals han estat escrits perquè arribeu a creure que Jesús Messies és el Fill de Déu

El segon diumenge de Pasqua llegim el relat de les aparicions de Jesús ressuscitat als seus deixebles que tingué lloc el primer diumenge: «Essent ja al capvespre d'aquell mateix dia, el primer dia després del sàbat» (Jn 20,19-23) i, a continuació, «vuit dies després», l'aparició personal de Jesús a «Tomàs, un dels Dotze que no era en companyia d'ells quan vingué Jesús» (20,24-29). La manera com Jesús es presenta es repeteix gairebé en els mateixos termes: «arriba Jesús, estant les portes

tancades, es posà al mig i digué: "¡Pau a vosaltres!"» L'explicació d'aquesta repetició és deguda al fet que el primer relat pertany a la primera edició del llibre, mentre que el segon és fruit d'una remodelació posterior feta pel mateix autor. El colofó, però, que llegim al final (20,30-31) pertany a la primera redacció. Em fixaré avui en el colofó, ja que hi ha una variant del Còdex Beza que afecta a la finalitat d'aquest escrit. Segons el text usual, l'objectiu del Quart Evangeli seria: «perquè cregueu que Jesús és el Messies, el Fill de Déu, i perquè, creient, tingueu vida en el seu nom». Segons això, els vv. 30-31 contenen una declaració de la doble finalitat de l'obra, a saber, que la comunitat lectora arribi a creure que Jesús és el Messies i, en segon lloc, que és el Fill

GLÒRIA MONÉS

de Déu. Sorpren que, després del fiasco total del projecte del Messies davídic, s'hagi de creure en Jesús com a Messies d'Israel. En canvi, segons la versió de Beza, l'únic objectiu del llibre és que la comunitat creient, que havia acceptat ja plenament que Jesús era el Messies, faci un nou pas i arribi a creure que Jesús és el Fill de Déu, la confessió precisament que féu el centurió romà quan Jesús expirà a la creu: «Veritablement aquest home era Fill de Déu» (Mc 15,39), en representació del paganisme. I Beza tot seguit rebla el clau: «i perquè, creient, tingueu vida eterna en el seu nom.» El text usual parla només de «tenir vida en el seu nom».

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART

Claretia i biblista

Per què havia de morir i ressuscitar Jesús? No ens hauria salvat igual amb la seva predicació?

El cristianisme no és una ideologia que és predicada com a «salvació»: Jesús és la persona on s'ha encarnat aquella Paraula que va rebre Moisès al Sinaí. Molts no l'entenien, per això, «arribada la plenitud dels temps» (Hebreus 1,1ss), la Paraula de Déu s'encarnà, la Veu de Déu va prendre una carn humana (Joan 1,14), nascut de la Verge Maria, i va créixer en edat, saviesa i gràcia, a casa de Josep i Maria fins que va començar a predicar el Regne de Déu pels camins de Galilea; va pujar a Jerusalem, on va ser crucificat i, com professem en el Credo, baixà als inferns, assumint la naturalesa humana fins al fons, fins a la mort de Creu (Filipencs 2,6ss). Així esdevingué germà nostre, demostrant-nos que Déu es va voler fer germà nostre perquè tots nosaltres esdevinguéssim fills de Déu. Nosaltres no seguim una ideologia que pot ser predicada, sinó Jesús de Natzaret, que ens salva de la nostra impotència i finitud. Ell primer va ser «predicador» del Regne de Déu, ara és «predicat».

Gràcies a Déu, al llarg de la història de l'Església ha quedat molt clar que allò que mesura la perfecció de les persones és el seu grau de caritat, no la quantitat de dades i coneixements que acumulin. Els gnòstics, ideològics, tenien una confusió en aquest punt i jutjaven els altres segons la capacitat que tenien de comprendre la profunditat de determinades doctrines. Concebien una ment sense encarnació, incapaç de tocar la carn sofrent de Crist en els altres, encotillada en una enciclopèdia d'abstraccions. En descarnar el misteri finalment preferien «un Déu sense Crist, un Crist sense Església, una Església sense poble» (*Gaudete et exsultate*, n. 36-46).

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge II de Pasqua

Lectura primera

Ac 2,42-47

Tots els creients vivien units i tenien en comú tots els béns

Lectura dels Fets dels Apòstols:

Els germans eren constants a assistir a l'ensenyament dels apòstols, a posar en comú els seus béns i a reunir-se per partir el pa i per a la pregària. Tothom sentia un gran respecte, i els apòstols feien molts prodigis i miracles. Tots els creients vivien units i tenien en comú tots els seus béns; venien les seves propietats i les altres coses que posseïen per distribuir entre tots el diner, segons les necessitats de cadascú. Cada dia assistien unànimement al culte del temple. Després, a casa, partien el pa i preniens junts el seu aliment amb senzillesa i alegria, cantant les lloances de Déu. Tot el poble els apreciava. Cada dia el Senyor afegia nova gent a la comunitat perquè fossin salvats.

Al·leluia

Jn 20,29

Diu el Senyor: Tomàs, perquè m'has vist has cregut? Feliços els qui creuran sense haver vist.

Evangelí

Jn 20,19-31

Vuit dies més tard, Jesús entrà

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

El vespre d'aquell mateix diumenge, els deixebles eren a casa amb les portes tancades per por dels jueus. Jesús entrà, es posà al mig i els digué: «Pau a vosaltres.» Després els ensenyà les mans i el costat. Els deixebles s'alegraren de veure el Senyor. Ell els tornà a dir: «Pau a vosaltres. Com el Pare

Salm responsorial

117

Enaltiu el Senyor: Que n'és de bo, perdura eternament el seu amor. Que respongui la casa d'Israel: perdura eternament el seu amor.

R. Enaltiu el Senyor: Que n'és de bo, perdura eternament el seu amor.

Que respongui la casa d'Aaron: perdura eternament el seu amor. Que responguin els qui veneren el Senyor: perdura eternament el seu amor. *R.*

M'empenyien tan fort que anava a caure, però el Senyor m'ha sostingut. Del Senyor em ve la força i el triomf, és ell qui m'ha salvat. Escolteu, crits de festa i de victòria al campament dels justos. *R.*

La pedra que rebutjaven els constructors ara corona l'edifici. És el Senyor qui ho ha fet, i els nostres ulls se'n meravellen. Avui és el dia en què ha obrat el Senyor, alegrem-nos i celebrem-lo. *R.*

m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres.» Llavors alenà damunt d'ells i els digué: «Rebeu l'Esperit Sant. A tots aquells a qui perdona-reu els pecats els quedaran perdona-tats, però mentre no els perdona-reu, quedaran sense perdó.» Quan vingué Jesús, Tomàs, el Bessó, un dels dotze, no era allà amb els altres. Ells li digueren: «Hem vist el Senyor.» Ell els contestà: «Si no li veig a les mans la marca dels claus, si no li fico el dit dins la ferida dels claus, i la mà dins el costat, no m'ho creuré pas.» Vuit dies més tard els deixebles eren a casa altra vegada, i Tomàs també hi era. Estant tanca-

Lectura segona

1Pe 1,3-9

Ens ha fet néixer de nou i ens ha donat una esperança viva, gràcies a la resurrecció de Jesucrist d'entre els morts

Lectura de la primera carta de sant Pere:

Beneït sigui Déu, Pare de nostre Senyor Jesucrist. Pel gran amor que ens té, ens fa néixer de nou i ens ha donat una esperança viva, gràcies a la resurrecció de Jesucrist d'entre els morts. L'esperança que us dona és una heretat que res no pot destruir ni deteriorar ni marcir, reservada dalt al cel per a vosaltres; creients com sou, el poder de Déu us guarda fins que obtingueu la salvació que ell té preparada perquè es reveli a la fi dels temps. Això us ha de donar una gran alegria, ni que ara, si convingués, us haguessin d'entristir per poc temps diverses proves. Si l'or, que al capdavant perdrà tot valor, ara és provat al foc, la vostra fe, més preciosa que l'or, també ha de ser provada perquè resulti mereixedora d'elogi, d'honor i de glòria el dia que Jesucrist es revelarà. Vosaltres, sense haver-lo vist, l'estimeu, i des d'ara, perquè heu cregut en ell, sense haver-lo vist, esteu plens d'una alegria tan gran i gloriosa que no hi ha paraules per expressar-la, ja que teniu segura, com a fruit de la vostra fe, la salvació de les vostres ànimes.

des les portes, Jesús entrà, es posà al mig i els digué: «Pau a vosaltres.» Després digué a Tomàs: «Porta el dit aquí i mira'm les mans; porta la mà i posa-me-la dins el costat. No siguis tan incrèdul. Sigues creient.» Tomàs li respongué: «Senyor meu i Déu meu!» Jesús li diu: «Perquè m'has vist has cregut? Feliços els qui creuran sense haver vist.» Jesús va fer en presència dels deixebles molts altres miracles que no trobareu escrits en aquest llibre. Els que heu llegit aquí han estat escrits perquè cregueu que Jesús és el Messies, el Fill de Déu, i, havent cregut, tingueu vida en el seu nom.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL II)

TEMPS DE PASQUA

(SALTERI: SETMANA 2)

Abril

19. DIUMENGE

Diumenge II de Pasqua, Blanc.
Lectures: Fets 2,42-47 / Salm 117 / 1 Pere 1,3-9 / Joan 20,19-31
SANTORAL: Lleó IX, p.; Vicenç de Cotlliure, mr.

20. DILLUNS

Fèria, Blanc. Lectures: Fets 4,23-31 / Salm 2 / Joan 3,1-8. Tortosa: **Sant Vicent Ferrer** (F), Blanc.
SANTORAL: Agnès de Montepulciano, rel.; Oda, vg.; Sulpici.

21. DIMARTS

Fèria, Blanc. Lectures: Fets 4,32-37 / Salm 92 / Joan 3,7-15. O bé: **Sant Anselm de Canterbury** (ML), Blanc.
SANTORAL: Conrad de Parzham, rel.; Silví, mr.

22. DIMECRES

Fèria, Blanc. Lectures: Fets 5,17-26 / Salm 33 / Joan 3,16-21. O bé: **Sant Adalbert** (ML), Vermell.
SANTORAL: Agapit I, p.; Caius i So-

ter, p. i mr.; Senorina, vg.

23. DIJOUS

Sant Jordi (S), Vermell. Lectures: Apocalipsi 12,10-12a / Salm 33 / 1 Joan 5,1-5 / Joan 15,1-8
SANTORAL: beata Elena d'Udine, rel.; Gerard, b.; beat Gil d'Assís, rel.; beata Teresa-Maria de la Creu, rel.

24. DIVENDRES

Fèria, Blanc. Lectures: Fets 5,34-42 / Salm 26 / Joan 6,1-15. O bé: **Sant Fidel de Sigmaringen** (ML), Vermell. Tarragona: **Sant Pere Ermengol** (MO), Vermell.
SANTORAL: Benet Menni, prev. i fund.; Cerasi i Febadi, b.; Gregori d'Elvira, b.; Maria Eufràsia Pelletier, rel. i fund.

25. DISSABTE

Sant Marc (F), Vermell. Lectures: 1 Pere 5,5b-14 / Salm 88 / Marc 16,15-20
SANTORAL: Ania, b.; Calixta, mr.

El Sant 25 ABRIL

Sant Marc

Com és sabut, els primers que van posar per escrit la vida, mort i resurrecció de Jesús van ser els quatre evangelistes. L'evangeli més antic de tots és el de sant Marc (c. 15 – 68), que va tenir molt de contacte amb sant Pere i sant Pau i altres cristians de la primera generació.

Encara que se'n parla als Fets dels Apòstols, de la vida del primer evangelista en sabem molt poques coses. Des de molt jove hauria acceptat la fe en Crist gràcies a la predicació dels apòstols, i va acompanyar Pere i Pau en alguns dels seus viatges. Ell mateix hauria predicat a Alexandria, on hauria mort màrtir després de crear-hi una primera comunitat cristiana. Encara avui els cristians egipcis, els coptes, el tenen per patró. Sant Marc devia escriure l'evangeli els darrers anys de la seva vida a partir del que li devien explicar els deixebles, especialment Pere, i altres testimonis. Té un estil molt concís, i se centra en els fets principals, sobretot en la mort i resurrecció de Jesús.

La Pasqua en temps del Covid-19

EMILI VILLEGAS ARTACHO
Subdelegat diocesà de Pastoral
Sacramental i Litúrgia d'Urgell
mossenemili@gmail.com

«Crist ha ressuscitat!» Aquesta és la salutació entre els cristians ortodoxos durant el temps pasqual. Una salutació poc habitual en la nostra tradició llatina però que mai està de més conèixer i fer-la nostra en aquests dies on aquesta terrible pandèmia s'ha apoderat del nostre món.

El Covid-19 no només ha trastocat la nostra vida quotidiana, sinó que també s'ha instal·lat en les nostres celebracions litúrgiques. Aparentment, vulguem o no, és un empobriment de la nostra vida pastoral comunitària i espiritual. Perquè les conseqüències davant del poble fidel han estat deixar de poder assistir a les celebracions sacramentals acostumades.

Aquesta mancança, però, es veu transformada en una nova oportunitat de redescobrir i celebrar la nostra fe. I els ministres de les comunitats han tirat d'imaginació i tècnica per continuar fent-se presents en la vida espiritual dels fidels. Fins i tot la Santa Seu s'ha vist amb l'obligació de presentar uns decrets explicant com cal celebrar el trídium pasqual, o fins i tot, elaborant un formulari eucarístic en temps de pandèmia.

La proliferació de celebracions litúrgiques en streaming ha permès que les xarxes socials vagin plenes de misses, pregàries de la Litúrgia de les

Hores, benediccions amb el Santíssim o dels palmers des de campanars d'esglésies i catedrals. Qui més qui menys té l'oportunitat d'adherir-se i continuar vivint la litúrgia de l'Església d'una forma diferent, no tant plena com assistint, però en cap cas ineficaç. Ens pot servir recolzar-nos en els textos dels formularis litúrgics, a més de les lectures bíbliques, per viure interiorment l'alegria de la resurrecció de Crist, però sempre des d'un esperit comunitari, ja que malgrat que ens toqui viure la celebració individualment des de casa l'acció litúrgica s'estén sempre d'orient a occident.

I després del Covid-19? Aquests dies ens han servit per veure que no ens cal un nombre tan gran d'eucaristies, tal i com estàvem acostumats. Potser aquesta reflexió ens ajudarà a entendre que ens cal cuidar amb més detall les celebracions litúrgiques dotant-les de més bellesa, expressivitat i sentiment per part de les nostres comunitats. En definitiva: qualitat abans que quantitat. Els ministres ordenats i el poble fidel serem capaços d'adaptar-nos als nous temps després del Covid-19?

En cap cas, no ens deixem portar pel desànim. No oblidem que Crist continua fent-se present en l'Església a través de la litúrgia (Sacrosanctum Concilium 7) i sobretot no oblidem que veritablement ha ressuscitat!

Tot recordant el P. Julian Beretta

MONTSERRAT ROVIRA

El 22 de març passat, el pare barnabita Julian Beretta Tarenghi, de 75 anys, va traspasar a la casa del Pare, on no hi ha mort i on el goig és etern. Donem-ne gràcies a Déu.

Escric com a presidenta de l'Associació Sociocultural Sant Antoni Maria Zaccaria, i voldria parlar en nom dels membres de la junta de l'associació i de tots els voluntaris i voluntàries del menjador social.

He gaudit de la confiança i de l'amistat del pare Julian, ja que era una gran persona en tots els aspectes.

Un company seu, el pare Luis, també italià, em deia que el pare Julian era «un nen gran». A ell no li agradava, tot i que crec que sí que ho era, però un nen amb un cor molt gran. Era una persona senzilla i afectuosa, sempre a punt per demanar perdó. També ha estat un bon sacerdot. La seva fe i la seva vida han estat sempre al servei del regne de Déu.

Degut a aquest servei, estava ple de projectes en els quals ell creia,

encara que, de vegades, no els va poder tirar endavant. Per a ell, el més important van ser els pobres i els malalts. Per aquest motiu, el pare Julian, juntament amb sor Amparo, religiosa de l'Amor de Déu, van ser els que van fundar el menjador social de Sant Adrià de Besòs, que va ser un dels seus projectes més personals i importants. A l'octubre vam celebrar els deu anys de la inauguració, però, malauradament, es va haver de tancar a finals d'any. Això li va doldre molt.

En el menjador, tothom volia parlar amb ell, tant el voluntariat com les persones que venien a menjar o a dutxar-se. Era una persona molt estimada i molt alegre. Sempre gaudia d'un bon àpat, acompanyat de les persones de la parròquia de Sant Joan Baptista, on ell va ser rector i hi va treballar durant uns llargs vint anys.

A tota la seva família i amics, que són molts, tant els que estan a Itàlia com els que estan aquí i no han pogut acomiadar-se, els envio una abraçada. A ells i a tots els que el van estimar, els demano una oració.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Mort en temps de pandèmia

He assistit a l'enterrament d'un amic. La família no se'n va poder acomiadar. No es va fer cap missa, tot i que era bon cristià...

Si la mort sempre és un cop dolorós, en les presents circumstàncies ho és encara més. Una cosa molt colpidora, abans que es produeixi la mort, per als pacients que no superen aquest virus i per als familiars, és la impossibilitat d'aquell caliu i comiat essent a prop del moribund. Cal dir que observem que el nostre personal sanitari està manifestant una qualitat humana extraordinària i sé de centres que ja han habilitat un petit espai de comiat. Sé també de capellans hospitalaris que fan el possible i l'impossible per atendre els malalts i la família. Pel que fa a les cerimònies de comiat, a les exèquies, la legislació actual és força restrictiva i no hi ha més remei que acceptar-la per al bé de tots, encara que sigui a contracor. Els funerals a capelles i tanatoris en aquest moment no es permeten pel risc evident de congregar moltes persones amb risc alt de contagis. Es posposen per a quan s'aixequi l'estat d'alarma. La legislació permet que un reduït nombre de familiars acompanyi la comitiva fúnebre al destí final del cadàver i està permès que el ministre de culte hi sigui present i oficiï una breu pregària. És molt important acompanyar les famílies en aquests moments. A les meves parròquies en aquests casos acompanyem les famílies al cementiri i allí fem una pregària pel difunt. Si no hi ha cap ministre de culte disponible, em sembla molt bona opció una lectura de la Paraula de Déu i una pregària. Allí on hi ha un cristià, una família cristiana, allí es fa present l'Església. També nosaltres oferim la santa missa pel difunt, si podem el mateix dia, tot i que cal fer-la sense participació presencial de fidels. Després, passat aquest estat, organitzarem les misses amb les famílies i fidels. És convenient que quan es produeix una defunció en aquests moments la família ho faci saber al rector de la parròquia.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Benaurances d'un ressuscitat

Temps de Pasqua, temps d'alegria en la litúrgia eclesial, però temps de preocupacions constants davant la duresa de la vida i les contradiccions constants en el nostre caminar. Algú va bressolar aquest dubte en uns versos: «Veritablement això ningú no ho sap aclarir / si Ell va ressuscitar perquè era primavera, / o si era primavera perquè Ell va ressuscitar.» Aquí teniu, amics, aquest recull de benaurances.

Benaurats els que creuen en una vida amb un final feliç, als braços ardents del Primer Ressuscitat.

Benaurats els que s'injecten en vena amor, veritat, justícia i llibertat, cada dia, cada hora, cada instant.

Benaurats els que caminen amb un objectiu a l'horitzó i una brúixola al cor.

Benaurats els que a l'agenda porten aquest lema: «Que per mi no quedi...», a l'hora de donar un cop de mà.

Benaurats els que primer somriuen i després parlen.

Benaurats els que «fan el bé», sobretot i sobre totes les coses.

Benaurats els que se senten «caminants meravellats, sembradors generosos i testimonis fins a la mort».

Benaurats els que en aquesta hora difícil practiquen la «cultura de la tovallola», el «no servir-se de...», sinó «servir...» tots els que truquin a la nostra porta.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

La irresponsabilitat del Govern espanyol

Quan et trobes davant d'una situació de crisi mundial a causa d'una pandèmia, et sents responsable dels teus actes, i arribes a fer reflexions molt profundes que potser no t'havies plantejat abans. I esperes que els teus governants estiguin mínimament a l'altura. Prens consciència de la realitat que t'envolta i adverteixes que a Catalunya les Unitats de Cures Intensives (UCI) estan desbordades en un 200%, i que el total de morts per Covid-19, quan escric aquestes línies, ja supera els 14.555 a Espanya. I sents l'obligació de fer un repàs de com han anat les coses.

La gestió d'Espanya comprant a una companyia xinesa 640 mil test defectuosos et resulta patètica. I t'avergonyeixes que un partit que ha estat al poder durant més de vuit anys —el Partit Popular— sigui capaç de repartir màscares no homologades i empaquetades amb el logotip del seu partit, posant en risc la salut de les persones. I t'enutges quan recordes que el president espanyol, Pedro Sánchez, va negar la petició de confinar Catalunya al seu president Quim Torra. Van demanar responsabilitat a la població i que no sortíssim de casa, en canvi, milers de persones continuaven acudint als seus llocs de treball. Quinze dies més tard, el president Sánchez va decretar el confinament total. Moltes persones pensem que aquesta decisió es va prendre massa tard i que, per consegüent, la seva actuació ha estat irresponsable.

Indiscutiblement, aquesta carta té un matís crític, però també vull que sigui de reconeixement per a totes aquelles persones que es troben en primera línia posant en risc la seva vida, i per a totes les persones afectades pel maleït virus. Particularment, en el meu cas,

per a dos familiars: l'Elena, infermera d'UCI, i el Pepe, afectat en estat delicat. Per a tots ells un raig replet d'esperança.

LOLA SALMERÓN
Barcelona

Confiem

Enfront del coronavirus, els creients i les persones assenyades hem de ser prudents. Cal que ens protegem i que complim amb totes les normes de protecció, però no ens podem apartar del proïsme, sinó que continuarem amb les obres de caritat, d'atenció als malalts, de catequesis i d'acompanyament. I no deixarem de participar en l'Eucaristia, espiritualment, és clar. Perquè confiem en la ciència, en la medicina i, sobretot, en Déu.

JUAN GARCÍA
Càceres

Un petit aclariment

Fa uns dies, vaig llegir la ressenya de Joan Pallarès sobre la mort de Mn. Joan Cuadrench. Només voldria comentar-li, ja que soc feligrès de la parròquia de Sant Josep al barri de Can Palet de Terrassa, que va venir a la nostra parròquia provinent de les parròquies de Badalona, per aquest ordre, i no com vostè diu en el seu article. Després, com bé dieu, va passar a la parròquia de Sant Sebastià de Barcelona, on vam assistir a la seva primera missa a la parròquia.

Atentament,

ANTONI VILLENA
Terrassa

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

MAC

Ramon Casals Roca, director general d'Editorial Casals

«Contribuïm a la formació intel·lectual i humanística del jove lector»

Amb més de 10.000 títols publicats, Editorial Casals celebra enguany el 150è aniversari. De cara al futur, fidels a la seva trajectòria i a la seva línia editorial, vol continuar sent un referent de confiança per a la comunitat educativa i un paradigma del foment de la cultura a través de la lectura. Amb Ramon Casals Roca, director general d'Editorial Casals, fem una ullada als fets més destacats d'aquests cent-cinquanta anys de vida editorial.

Sr. Casals, enhorabona per aquest aniversari!

Moltíssimes gràcies! Editorial Casals sempre ha tingut una clara vocació per adaptar-se i proporcionar els continguts més innovadors i eficaços per a les necessitats de cada moment. Els continguts de les nostres publicacions atresoren valors pedagògics universals que afavoreixen el progrés cultural de la societat. El camí ha estat llarg, no exempt d'obstacles, però amb il·lusió i tenacitat hem pogut arribar a la sòlida trajectòria actual.

Sou l'editorial familiar en actiu

més antiga de Catalunya i de tot l'Estat. Què representa això per a vosaltres?

És un llegat que hem rebut la família, fruit de l'esforç i de la feina que han anat fent els nostres avantpassats al llarg del temps. Jo en soc la quarta generació. Ramon Casals Xiqués i Primitivo Sanmartí van decidir associar-se per crear, el 1870, una empresa anomenada Tipografia Catòlica. Sempre hi ha hagut una voluntat de permanència que ha fet possible mantenir viu el negoci fins avui dia.

Com definiria Editorial Casals?

És una editorial que té dues branques ben diferenciades. D'una banda, l'edició de llibres de text per a estudiants, des d'educació infantil fins a batxillerat, que es va consolidar als anys seixanta del segle XX. L'objectiu és aportar a la comunitat educativa eines que els ajudin en la seva tasca. D'altra banda, la publicació de literatura infantil i juvenil. És innegable el nostre compromís amb la promoció de la cultura a través de la lectura. Tenim dos segells: Combel, que ofereix llibres il·lustrats per a nens i nenes amb la intenció de posar al seu abast materials de qualitat que els acompanyin en la seva formació com a lectors, i Bambú, que edita obres literàries adreçades a lectors a partir de sis anys. A més d'aportar saviesa, contribueixen a la formació intel·lectual i humanística del jove lector.

Com va ser la gènesi de l'editorial?

Va néixer amb una empenta inicial de llibre religiós, a l'empara del cèlebre sacerdot i escriptor Fèlix Sardà i Salvany (Sabadell, 1841-1916). S'editaven les obres del Dr. Sardà i d'altres elaborades sota el seu impuls. En aquest context

El llibre religiós, sobretot el de catequesi, sempre ha format part del nostre fons editorial

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

Amb la plataforma digital eCasals, oferim recursos educatius a mestres i alumnes

també s'imprimien títols d'espiritualitat, teologia, poesia i algunes novel·les en castellà i en català, així com revistes de caire pietós. A començaments del segle XX es va ampliar el catàleg amb llibres científics i tècnics, gràcies a la col·laboració amb l'Institut Químic de Sarrià, centre d'ensenyament universitari fundat pels jesuïtes.

Un nou període va començar als anys seixanta.

Sí. És en aquest moment quan s'adopta el nom actual, Editorial Casals, i es consolida el catàleg de llibres de text per a totes les

etapes educatives. L'any 1966 es va crear un espai legal per poder editar en llengua catalana. Amb la publicació, potser, del primer manual d'ensenyament en català per a joves des de la guerra civil, Editorial Casals va posar en marxa un compromís vigent fins a l'actualitat. Aquest manual per aprendre a utilitzar correctament la nostra llengua, redactat per Montserrat Camps, Pau López Castellote i Maria Eulàlia Valeri, va assolir ràpidament tiratges de fins a 15.000 exemplars. Als anys setanta vam ser pioners en materials per a educació infantil, en forma de fitxes manipulatives. Més tard, el 1981, apareix el primer còmic de la casa, amb en Massagran com a protagonista, basat en el personatge de Josep M. Folch i Torres i amb guió del seu fill, Ramon Folch i Camarasa. Les *Aventures extraordinàries d'en Massagran* va assolir més de 100.000 exemplars venuts.

Una vocació educativa i cultural basada en els valors de l'humanisme cristià.

I tant! Aquest ha estat el nostre ADN des dels inicis, perquè, de fet, era l'ADN de les persones que han regit l'editorial en cada moment. Penso que la manera de concebre el món de la persona que dirigeix una editorial té, conseqüentment, un reflex en el tipus de llibres que edita. Cal dir que el llibre religiós, sobretot el de catequesi, sempre ha format part del nostre fons editorial.

Us heu obert també a altres mercats...

Nosaltres tenim distribució a tot Espanya i una bona difusió a l'Amèrica Llatina i als Estats Units. Històricament, Editorial Casals ha tingut molta relació amb l'Amèrica Llatina, ja des del temps del meu avi, Xavier Casals Gambús. L'any 2006 vam obrir una delegació comercial a Mèxic i avui dia som presents a nombrosos països llatinoamericans a través de corresponents, distribuïdors i cadenes de llibreries.

El 2007 neix la plataforma digital eCasals. En què consisteix?

Tot responent a una demanda creixent del sector educatiu a Espanya, vam crear aquest portal, on oferim als mestres recursos educatius (llibres digitals, vídeos, activitats interactives...) perquè puguin fer-los servir a l'aula. També

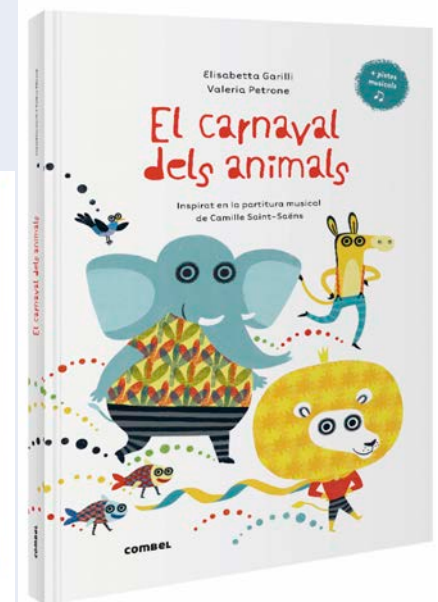
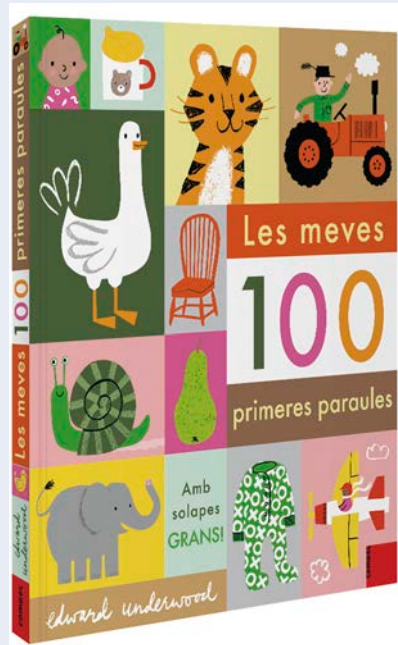
va adreçat als alumnes per tal que els sigui útil en l'aprenentatge de les matèries escolars.

Quines activitats estan programades amb motiu del 150è aniversari?

Publicarem un llibre, escrit per la periodista Maite Baratech, que recull la història d'Editorial Casals des dels inicis fins al dia d'avui, amb entrevistes, documents, portades de les nostres publicacions... També organitzarem un acte commemoratiu. Volíem celebrar-lo el 26 de març a la Fundació Tàpies, de Barcelona, però de moment les circumstàncies actuals no ho han fet possible. L'hem hagut d'ajornar.

Un dels vostres mèrits és que sou un equip molt professional.

El compromís d'Editorial Casals no seria possible sense un gran equip humà que, amb rigor, dedicació i honestetat, vetlla per les necessitats dels professors, els alumnes i les famílies. Som més de cent les persones que hi treballem. Com a director general, és una satisfacció que la gent pugui trobar aquí un lloc on poder desenvolupar-se professionalment. Duem a terme una tasca reconfortant, ja que és d'una rellevant alçada intel·lectual.

Per a aquest Sant Jordi tan atípic, a causa de la situació d'emergència sanitària que vivim, quines novetats destacaria?

Del segell Combel, *Les meves 100 primeres paraules*, d'Edward Underwood, i *Visca els meus ditets!*, de Tristan Mory (llibres de 0 a 3 anys); *Rialles*, de Jaume Copons i Francesco Chiacchio, i *Què deu fer?*, de Mar Benegas i Miguel Ordóñez (pop-up i interactius); *Les bruixes d'Arlet*, de Bel Olid i Pep Montserrat, *El carnaval dels animals*, d'Elisabetta Garilli i Valeria Petrone, i *Tot el que sé quan m'enfado*, de Jaume Copons i Emilio Urberuaga (àlbum il·lustrat); *Els meus veïns els insectes*, de François Lasserre i Amélie Falière, i *El cau al desert*, de Carmela Trujillo i Mercè Galí (llibres joc i coneixement). I del segell Bambú, *Ella*, de Núria Pradas.

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de **SLABBINCK**
veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

Partida Fanecaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

© Joan Maymó / International Institute of Social History (Amsterdam)

Objectes eclesiàstics preparats per fondre (1936), de Joan Maymó.

Exposició fotogràfica sobre el període de la guerra civil

Retrat d'una època convulsa

La dramàtica persecució religiosa que es va desencadenar durant la guerra civil espanyola va tenir conseqüències nefastes en el patrimoni eclesiàstic. Nombrosos temples van ser destruïts o van quedar malmesos, i també els seus béns mobles: retaules, pintures, escultures, campanes, ornaments litúrgics...

Això queda ben palès en tres imatges datades l'any 1936 —dues d'autor desconegut i una altra del fotògraf barceloní Joan Maymó Duarte—, on diversos objectes eclesiàstics (campanes, custòdies, creus, canelobres, encensers...) són amuntegats per tal de fondre'ls i ser útils per a la indústria de la guerra.

Les fotografies formen part de l'exposició *Gràfica anarquista. Fotografia i revolució social. 1936-1939*, que està instal·lada a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona. A través de la seva pàgina web (www.barcelona.cat/arxiufotografic) podem visionar aquesta magnífica mostra.

Entre un centenar d'imatges, n'hi trobem de la fotografia hongaresa Kati Horna. En una d'elles veiem l'església de Sant Pere, a Lleida, on són visibles els trets de l'enfrontament bèl·lic a la façana. En una altra fotografia observem l'església de la

Mare de Déu de Betlem, a Barcelona, amb cartells de propaganda anarcosindicalista enganxats a la façana, fins i tot un d'ells apareix adherit a l'escultura de sant Francesc de Borja.

L'exposició, organitzada per l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona i l'Observatori de la Vida Quotidiana, proposa un recorregut pel fons fotogràfic de l'Oficina d'Informació i Propaganda que la CNT-FAI va crear a Barcelona durant la guerra civil amb el propòsit d'articular i expandir l'ideari anarcosindicalista en el context del combat contra el feixisme.

La derrota republicana va fer que el 1939 una gran part del fons documental d'aquell organisme, després d'un atzarós periple per Europa, acabés a l'Institut Internacional d'Història Social d'Amsterdam, on es troba dipositat actualment. Més de vuitanta anys més tard, podem redescobrir unes fotografies, la majoria inèdites, d'autors tan rellevants com ara Margaret Michaelis, Antoni Campañà o la nissaga Pérez de Rozas.

Hi ha, a més, vitrines amb material original (revistes, llibres, postals...). Un admirable testimoni documental a l'entorn d'un període convuls de la nostra història.

M. VICTÒRIA MOLINS

El coronavirus se'ns endú la nostra estimada germana Pepa Montserrat

El 28 de març, dia del naixement de Teresa de Jesús, les Teresianes d'Enric d'Ossó estàvem de dol per la mort de la nostra estimada Pepa Montserrat.

Feia una setmana que havia estat ingressada amb una pneumònia a la Plató. Va ser en passar el segon control que van dir-nos que estava afectada pel coronavirus. Des d'aquell moment —ella, aïllada, i nosaltres, desfetes per no poder estar al seu costat—, vam passar un calvari esperant dia rere dia el comunicat mèdic que ens arribaria quan els metges —aclaparats amb tanta feina— tinguessin un moment per informar-nos-en. La nostra xarxa de comunicació permetia que ens arribés ràpidament als respectius confinaments.

La tarda del 28 de març, esperant ja el pitjor, advertides de la gravetat irreversible de la Pepa Montserrat, una germana de la meua comunitat ens va dir amb llàgrimes als ulls: «Una de les dues espelmes s'ha apagat.» Feia dies que teníem a l'oratori, davant el Crist de Taizé, dues espelmes. Un cop de vent? La metxa que s'havia acabat? Per a nosaltres va ser tot un símbol...

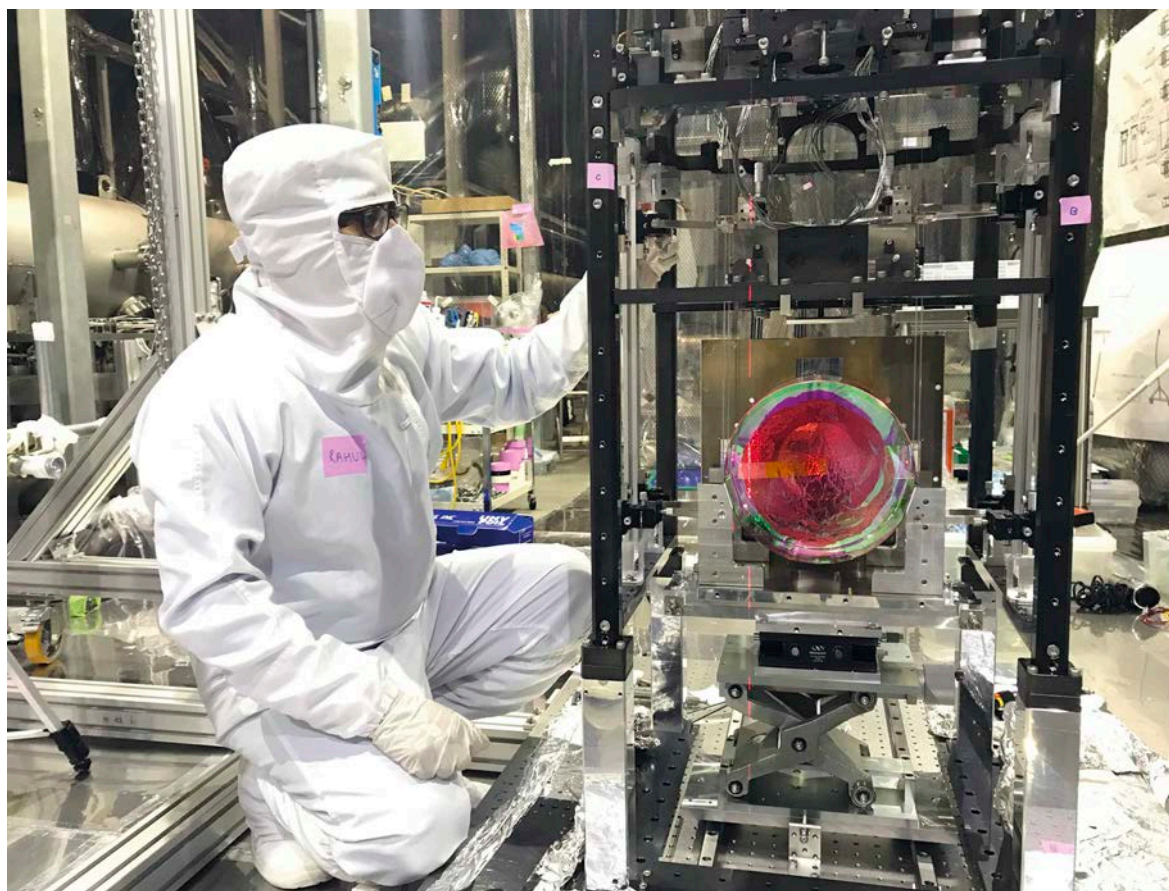
Era la directora del Col·legi de les Teresianes de Ganduxer, molt estimada i valorada, i deixarà un buit tan gran com gran era la seva personalitat

Uns minuts després ens trucaven donant-nos la terrible notícia.

La Pepa tenia 72 anys però era d'una energia i fortalesa que no corresponien a la data cronològica. Era la directora del Col·legi de les Teresianes de Ganduxer —l'edifici de Gaudí—, molt estimada i valorada i deixarà un buit tan gran com gran era la seva personalitat.

Transcriu unes paraules amb les quals la Secretària Provincial ens parla de la nostra estimada germana definint-la tal com era i com la recordarem sempre la infinitat de persones que han passat per Ganduxer: «Hi ha situacions que són difícils d'imaginar, i una és pensar en el Col·legi de Ganduxer sense veure-la a ella amunt i avall, com si fos capaç de multiplicar-se i estar amb professors o alumnes fent classe o viatjant a França, o explicant, a la seva manera, la preciosa obra de Gaudí a amics i coneguts, parlant amb pares i mares, i antics alumnes, o obrint i tancant el col·legi perquè tothom sabés que s'hi podien reunir, casar-s'hi o celebrar un funeral. En ella Ganduxer continuava sent Casa-Mare de tothom.

»Tota una vida lliurada a la Companyia i a l'educació, una vida amb energia, ímpetu i vitalitat, i tot el que això comporta. La Pepa era una d'aquestes germanes que em deia: "Gema, quan mori, a veure què dius que sigui bonic, que no sigui trist." Per això, m'imagino a la Pepa arribant al cel, i amb el xivarri que deu haver-hi aquests dies, la veig posant una pissarra on organitzar cada dia i cada moment, com feia al col·legi i a la comunitat; una pissarra plena d'encontres i reencontres, de noms, fins i tot crec que hi posarà un viatge a Montpeller per continuar ajudant des del cel. Ara, Pepa, sí que tens temps per dedicar-te amb Jesús als altres, per sempre. És el més bonic que podem aprendre de tu: l'entrega incansable i incondicional quan es tractava de fer alguna cosa pels altres, sense hores ni dies.»

© Rahul Kumar / LIGO Lab

KAGRA podrà detectar ones gravitacionals molt dèbils i determinar-ne les coordenades.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Els japonesos també han construït un detector d'ones gravitatòries

Li han posat el nom d'Observatori Kagra. La seva inauguració serà a finals d'aquest any 2020. Volen completar i fins i tot millorar el treball dels tres observatoris d'aquest tipus ja existents, que són els dos observatoris americans VIRGO i l'uropeu LIGO, dels quals hem parlat ja en aquesta pàgina no fa gaire (2-II-20). Aquestes ones predites per Einstein i que no es pogueren començar a detectar fins al 2015 també han motivat els científics del Japó, que han aconseguit del seu govern la subvenció per construir aquest nou observatori.

Li l'han fet amb moltes ganes de millorar els tres existents. L'han fet subterrani, a més de 200 metres sota la muntanya Ikenoyama, a la prefectura de Gifu. En menys de deu anys n'han acabat la construcció. El nom KAGRA és un acrònim de Detector d'Ones Gravitacionals de Kamioka en japonès. Podrà detectar ones gravitacionals molt dèbils i determinar-ne les coordenades celestes amb una precisió molt superior a la que es podia fer ara.

La tècnica de detecció serà la mateixa que la dels tres predecessors: interferometria làser. Un raig làser rebota entre dos espills que es troben separats en dues

làmines als extrems de dos corredors d'uns quants quilòmetres de llargada, que es troben fent un angle recte, o sigui com una L gegantina. El làser detecta els canvis de distància dels espills i quan passa una ona gravitacional s'hi indica el moviment de la petita separació i unió que s'hi origina. Aquest moviment és de l'ordre de mil·lèsimes del diàmetre d'un protó. Però és detectat. I tot això, com hem dit a més de 200 metres sota terra, que fa que les vibracions tèrmiques es vegin molt reduïdes. A més, tot està a només uns 20 °K, o sigui a 20 graus per damunt del zero absolut. Els espills, d'uns 23 kg cadascun, són de cristall de safir ben polit i refredats criogènicament. Distingir entre l'autèntic fenomen de les ones de gravetat de qualsevol altra sacsejada serà així molt més senzill. Per als tres observatoris que teníem fins ara la distinció no era tan fàcil i s'hi han originat moltes falses alarmes.

Si tot va segons el pla previst, KAGRA no tan sols efectuarà importants descobriments sinó que també permetrà que es posi a prova una nova tecnologia per a una pròxima generació de detectors que es vulguin crear al nostre món.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
 Historiador
 jpallarespersonat@gmail.com

Fa unes setmanes escrivíem en aquestes pàgines sobre la beata vilanovina Isabel Ferrer, assassinada a Paterna el novembre del 1936 amb les seves companyes de congregació de les Germanes de la Doctrina Cristiana, que havia fundat juntament amb Miquela Grau, de la qual dèiem que en parlariem properament. Ara és l'hora de fer-ho.

Miquela Grau va néixer a prop de la Sagrera, al terme de Sant Martí de Provençals, agregat a Barcelona el 1897, com el de Sant Andreu de Palomar, a la parròquia del qual va ser batejada amb els noms de Miquela, Teresa i Lluïsa.

Havia nascut a Sant Martí el 25 de maig del 1837, sense pares coneguts, i va ser adoptada per la família Basté. Els Basté van ser durant segles uns propietaris rurals molt importants a la zona. Va criar-se a Can Querol, masia ubicada a tocar del que avui és el passeig de Maragall, a l'alçada del carrer Sant Alexandre, al districte d'Horta-Guinardó.

En fer 20 anys, el 1857, es va casar amb el mestre d'obres hortenc Gabriel Grau, de qui prengué el cognom. Va tenir un fill, però va enviudar al poc temps. Com que era una dona molt piadosa, va entrar al servei de mossèn Ignasi Mateu com a majordoma. Quan el 1870 el sacerdot va ser destinat a Vilanova i la Geltrú com a arxiprest,

mare i fill se'n van anar amb ell. A Vilanova la Miquela va conèixer Isabel Ferrer i altres companyes. Bo i crescut i emancipat el seu fill, que ja passava dels 20 anys, va emprendre amb elles la tasca de fundar les Germanes de la Doctrina Cristiana.

Exposat el projecte al bisbe Urquinaona, el va aprovar el 9 de febrer del 1880. Van obrir la casa mare a Molins de Rei a finals d'aquell any. La Miquela va fer els vots i va adoptar el nom de Maria Micaela de la Doctrina Cristiana. Poc després, van anant ampliant la congregació amb Sant Vicenç dels Horts i seguidament a Carlet, a la Ribera Alta, on va marxar per fundar una escola i un hospital. La doble missió de les Germanes era instruir en la fe i assistir els necessitats.

Establerta la casa de Carlet el 1885, posteriorment va arribar una epidèmia de còlera, especialment virulenta a l'agost a Villacarrillo, Arjona, Baeza i altres localitats de la província de Jaén. Va afectar també diversos focus de la península i va morir el 50% dels afectats. La Mare Micaela, en assistir malalts que havien estat infectats per l'epidèmia, va contraure la malaltia en els seus primers esclats, al mes de juny. Va morir a Carlet la diada de la Nativitat de Sant Joan Baptista del mateix 1885. Avui és considerada serventa de Déu.

GENT DE CASA

Miquela Grau, fundadora

Església de Sant Martí de Provençals, lloc de naixement de Miquela Grau.

LLUÏSA CASES LOSCOS

Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona
Fundació Noguera, 2019, 618 pàg.

Llibre que correspon al volum IX, dedicat al segle XX, període des del 1901 fins al 1940. Aplega la documentació generada per un total de 104 notaris de Barcelona i Badalona, els anomenats protocols històrics notarials, agrupats en 9.227 volums. S'hi descriu tota una sèrie de característiques formals i externes de cadascun dels llibres. (Ramon Ribera)

MARK HARRIS

La naturaleza de la creación
Un estudio de la relación entre la Biblia y la ciencia
Sal Terrae, 2019, 232 pàg.

La creació s'ha convertit en un camp de batalla per als científics, ateu i creacionistes. Aquest volum desenvolupa una sostinguda investigació teològica i crítica sobre què diuen els textos creacionals de la Bíblia i quina relació guarda aquest missatge amb les modernes idees científiques sobre els orígens. Què comparteixen la ciència i la religió i en què difereixen.

BERTA JARDÍ

L'home del barret
Univers, 2019, 114 pàg.

Des que Joan Miró el va pintar l'any 1918, el quadre es va dir successivament *El xofer*, *L'home del barret*, *Le chauffeur* i *Man with a derby*. Ara és *Portrait of Heriberto Casany* i es troba exposat al Kimbell Art Museum de Fort Worth, Texas. Però, quina és la història d'aquest quadre? I la de l'home del retrat?

+claret

ALS 25 ANYS DEL CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE

Montserrat Coll i Aureli Ortín (Eds.) .....
Claret

CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE - 1995

CET .....
Claret

CONCEPTES FONAMENTALS D'ANTROPOLOGIA I RELIGIÓ

Lluís Duch .....
Fragmenta Editorial

ELISABET BENAVENT

Un cuento perfecto
Suma, 2020, 640 pàg.

Què passa quan descobreixes que el final del teu conte no és com somiaves? Hi havia una vegada una dona que ho tenia tot i un noi que no tenia res. Hi havia una vegada una història d'amor entre l'èxit i el dubte... L'autora reflexiona amb ironia i humor sobre les imposicions socials, la pressió del grup i l'auto-exigència.

CRÍTICA DE CINEMA

MONTSERRAT CLAVERAS

Dra. en Història de l'Art i professora de Religió

EL CUADERNO DE SARA

INTÈRPRETS: Belén Rueda, Manolo Cardona, Ivan Mendes, Marian Álvarez, Marta Belaustegui
MÚSICA: Julio de la Rosa
DIRECCIÓ: Norberto López Amado
GÈNERE: drama
PAÍS: Espanya
115 minuts

Persones que són llum

En aquest temps de confinament, recuperem una pel·lícula espanyola que es va estrenar l'any 2018, *El Cuaderno de Sara*, i que podem veure per alguna de les plataformes virtuals que tenim a l'abast.

La història relata el viatge que fa Laura Alonso al Congo per anar-hi a buscar la seva germana Sara, que va marxar fa uns anys, com a metgessa voluntària.

En aquest viatge descobrirem què es cou a l'interior del cor de les persones. Com tantes vegades a la vida, veurem les víctimes innocents que no poden sortir de la situació d'injustícia en què viuen perquè es troben sota el poder d'uns pocs que imposen la seva veritat a la força. També, el mal, en la seva cara més sagnant, més despietada, més cruel i violenta. I el bé, perquè, malgrat tota la maldat, també hi ha molta bondat. Aquesta és la cara del film que vull emfatitzar.

Quatre persones, enmig de tant d'odi, són instruments de la pau com diu sant Francesc d'Assís. El seu comportament és el que ens interessa, persones que són llum.

Comencem per la Masika. Ella és una dona negra que viu en un poblat atemorit pel cacic. Quan la Laura hi arriba desvalguda, quasi morta, ella en té cura, tanta i tan dolça, que la protagonista se salva. En el moment del comiat només resten els gestos, les mirades que es troben i que ho diuen tot, perquè

les paraules sobren.

En segon lloc, tenim la Sara. Ella és metgessa. És al Congo, on sent que el que fa serveix als altres i dona sentit a la seva vida. Però no és fàcil, perquè ni veu ni veurà mai el fruit de la seva feina. Malgrat tant d'horror al seu voltant, al seu cor regna la felicitat perquè ella fa el que ha de fer i molt bé.

En Jamir és un adolescent, negre, que en la seva curta vida només ha vist maldat i soledat, mort i traïció. S'avé a ajudar la Laura a trobar la seva germana, a pesar del perill que suposa per a tots dos. El més bonic és que, en acabar el film, haurà conegut i sentit en la seva pròpia persona, encara que per poc temps, la tendresa de la mà de la Laura.

I, finalment, la protagonista, la Laura, que deixa la seva vida benestant i emprèn un viatge amb l'únic propòsit que la seva germana torni a casa.

Amb aquest film i aquesta ressenya vull fer un homenatge merescut a totes les persones que, d'una manera o altra, en circumstàncies ordinàries i en aquestes extraordinàries, vetllen pel benestar dels altres, treballen amb altruisme i generositat, i sovint en l'anonimat i el silenci, per millorar la vida del proïsme.

A totes les persones de bona voluntat els dic com la Masika «Asente sana», és a dir, gràcies

AMB BON HUMOR

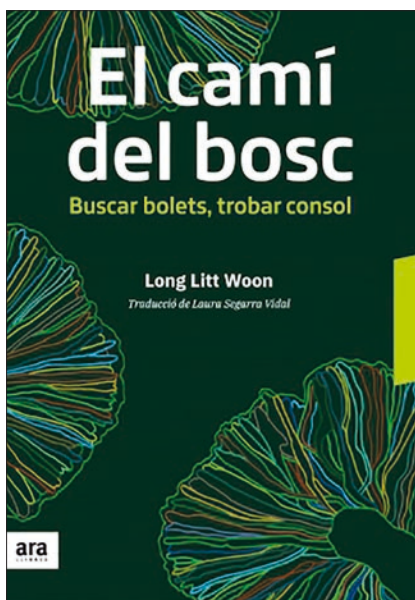

CRÍTICA LITERÀRIA

DAVID CLARET I PUYAL
Arquitecte i geògraf

Camins indestriables

LONG LITT WOON

El camí del bosc

Ara Llibres, 2018, 280 pàg.

Vet aquí una dona d'origen malaisi que vivia a Noruega amb el seu home, noruec. Després d'anys de viure plegats, encara joves, l'Eiolf mor sobtadament. Aquí comença el camí del dol de Long Litt Woon. També comença, però, un altre camí que se li apareix impensadament i que s'hi superposa: el camí dels bolets. De la confluència de tots dos camins surt *El camí del bosc*, un relat senzill i potent que transita pels viaranys íntims del desconsol i, alhora, pels camins i corriols de boscos farcits de bolets.

El camí interior: un exercici introspectiu en què l'autora vol fer entendre amb paraules una angoixa, un turment, un camí de dolor sense dreteres que li fa canviar la relació amb el món que l'envolta. El camí exterior: una anàlisi rigorosa sobre la toxicitat (relativa) dels bolets, la necessitat d'objectivar l'olor que fan, el secretisme social, hermètic, que hi ha a Noruega al voltant de determinats bolets psicoactius... i una mirada (sovint irònica) sobre el col·lectiu boletaire noruec, les seves regles i particularitats, que als catalans ens pot sorprendre pel poc cas que fa al pinetell o per l'existència d'un examen oficial d'acreditació com a expert pericial en bolets. També riurem sota el nas, però, quan ens adonem que els boletaires catalans i els nòrdics comparteixen la fal·lera per protegir els santuaris personals i secrets.

El camí exterior dels bolets és el que ajuda l'autora a fer el camí interior del dol. I a sortir-ne, és clar. I de seguida: així que la concentració absoluta en una tasca molt concreta, buscar bolets, li fa perdre la noció del temps i de l'espai. Com qui amb tota la parsimònia se centra exclusivament a treure l'herba de l'hort, a un exercici físic concret, a la pregària o a la meditació, només existeix el present, l'ara i aquí. No hi ha futur ni passat, ni tampoc patiment.

En un moment determinat del seu camí interior l'autora el compara amb el d'una amiga que s'ha separat del marit. Hi veu grans semblances, però també grans diferències per la vergonya o el sentiment de culpa que pot implicar el divorci. El dolor de l'amiga és tan profund que deixa anar en veu baixa: «Potser hauria estat més fàcil si s'hagués mort.» El camí del dol pren moltes formes, no sempre gaire evidents. Només cal trobar el camí exterior que ens en fa sortir.

RAUXA

Millor sense humans?

Aquestes setmanes de quarantena la natura experimenta una eclosió sense precedents: els animals, sobretot els ocells, campen lliurement i gosen atansar-se a prop nostre, l'aigua i cel apareixen més nets i cristal·lins que mai i un silenci profund envaeix camps, muntanyes i boscos. El món natural fa el seu curs, indiferent a la sort dels humans, i tot sembla tornar-se més bell i primigeni. Davant d'això ja hi ha qui s'ha demanat si no seria millor un planeta sense persones, en què la natura regnés al seu grat. És temptador imaginar com d'exuberant es tornaria la terra en aquesta mena de retorn als orígens.

Però... seria realment més bell i pur aquest món sense nosaltres, és a dir, sense ningú que fos capaç de captar-ne, precisament, la bellesa i la puresa? Les plantes, els animals i tots els elements de la natura són indubtablement bellíssims però, així i tot, no menen més aviat, en paraules del poeta Màrius Torres, una existència «sense l'angúnia de cap ànima a dins»? En aquest possible món sense guerres, sense injustícia i, per tant, ple de vida, no hi mancaria, paradoxalment, un batec apassionat, un alè vital? Certament, no hi hauria maldat humana, però, no seria un món sotmès a les cegues lleis naturals, que tot ho determinen sense deixar cap escletxa de llibertat? L'home supera en maldat totes les criatures vivents, però simultàniament és capaç d'un amor i d'una bondat incommensurables que no s'expliquen per les lleis de la natura. Malgrat la nostra misèria, si el món és tan summament bonic és perquè ens ha estat donat perquè els homes hi visquem.

EDUARD BRUFAU

Més informació: www.catalunyacristiana.cat

RECURSOS PER VIURE LA FE DES DE CASA

TEMPS PER FORMAR-SE

El Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears (SIC) ofereix recursos per continuar el procés catequètic dels nens i nenes, en família.

Cada setmana el SIC prepara dos recursos: el primer és un oratori per fer a casa i el segon, una catequesi per assimilar els continguts associats a aquell oratori.

Tots dos recursos estan disponibles en pdf i, amb cada document, s'adjunta un enllaç amb un vídeo tutorial per poder dur a la pràctica cada recurs (<http://sic-catequesi.cat>).

TEMPS PER ESCOLTAR

La tasca que aquestes setmanes de pandèmia duen a terme metges, infermeres i tot el personal sanitari és profundament admirable.

Peraquest motiu l'arquebisbat de Barcelona ha posat en funcionament un servei d'atenció espiritual i escolta per a tots aquells professionals en lluita contra la Covid-19 que ho necessitin.

Les persones interessades poden escriure a l'adreça electrònica espiritualbarcelona@gmail.com o enviar un Whatsapp al 619 131 553, on poden deixar el nom, telèfon, servei públic que realitzen i franja horària en què volen que se'ls truqui.

TEMPS PER PREGAR

Els Jesuïtes a Catalunya han posat en marxa un projecte pastoral per acompanyar aquestes setmanes de confinament, amb el títol #aCasa-AmbDéu i a través de l'Instagram @jesuïtescat, en el context de la campanya impulsada per la Companyia de Jesús a Espanya amb el mateix lema #enCasaConDios al canal @serjesuita d'IG.

S'hi aniran oferint diversos materials o propostes de trobada, per tal que puguem seguir sentint-nos comunitat i compartir la pregària. Cada dia, al portal web www.pregaria.cat trobareu informació de les activitats de la jornada i els enllaços per accedir-hi.

Al vídeo diari la comunitat de jesuïtes de la Cova Sant Ignasi de Manresa ofereix pautes de reflexió a l'entorn del relat de l'Èxode.

#aCasaAmbDéu també inclou les «oracions d'intempèrie», un text breu per crear un racó de pregària personal i familiar, pregàries en directe a través d'IG Live, testimonis o activitats per a les famílies amb infants petits. A més, els diumenges proposen afegir-se a la celebració de l'Eucaristia des de Montserrat, a les 11.00.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana:

Jaume Aymar, Joan Arimany, Pilarín Bayés, Rosa M. Boixareu, David Claret, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Fra Bernat Folcrà, Antonio Gil, Joan Guiteras, Pau Maragall, Salvador Martínez, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Xavier Moretó, Francesc Nicolau, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Montserrat Rovira, Lluís Serra, Valentí Serra, Leticia Soberón, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Joaquim Iglesias, autor d'«El cel a la terra. Reflexions d'un capellà de barri»

«Cal viure amb passió, que és el que fa un cristià»

A Joaquim Iglesias, rector de Sant Fèlix Africà de Barcelona, li encanta escriure. Per a ell, l'escriptura és una eina d'evangelització que surt de les estones de pregària, de meditació, de reflexió... Autor de diferents llibres, ara ens regala *El cel a la terra. Reflexions d'un capellà de barri* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), on ens convida a reflexionar sobre el sentit de ser cristià i sobre els reptes de la comunitat.

Quina és la seva intenció amb aquest nou llibre?

La meva intenció és interpel·lar. Crec que estem una mica «distrets». Les ideologies, les modes, marquen molt i ens anestesien i endormisquen una mica. Cal sortir d'aquesta letargia, d'aquesta mena de cansament, d'apatia. La gent viu molt immersa en les seves coses i de tant en tant una interpel·lació profunda és oportuna. És important donar eines perquè la gent pugui reflexionar, que descobreixi que ser cristià té un sentit, que no podem anar despistats per la vida, que cal

viure amb passió, que és el que fa un cristià.

Així ho viu vostè?

Sobretot miro de conrear aquesta passió, aquella amistat amb Crist, a través de la pregària. La gent ha de notar que de debò t'ho creus i que el que celebres té un sentit profund. Jo m'alimento de Crist, de la seva Paraula... i això se'ns ha de notar als capellans, als cristians. Estem pasturant un ramat cap a aquells prats divins i amb una exigència per part nostra. No podem caure en una mena de funcionariat religiós. La gent ha de veure't enamorat, entusiasmat, il·lusionat... Se'ns demana testimoni, coherència, autenticitat, alegria, entrega...

Podríem dir que aquest és un llibre molt intimista...

Soc conscient que escric des de les meves entranyes, però és el que pot tocar algú. Un capellà és una referència i constantment està exposat en la seva pastoral, en les seves celebracions, en allò que predica... però hem d'anar a la frontera de l'evangelització. Un capellà ha de

ser una mica místic per no caure en allò políticament correcte. Jesús va ser en aquesta frontera. Va fer una opció pels pobres, pels pecadors. Per tant, que no ens faci por sortir del que és tradicional, del que està establert. Aquella opció preferencial de Jesús ens ha d'inspirar per anar cap a fora, cap a les persones indiferents... en la línia del papa Francesc, que diu que cal fer olor d'ovella. Hem de sortir una mica més i dialogar amb aquest món intel·lectual i agnòstic. També aquí hem de ser presència.

El cel a la terra... és possible?

Imagino que el cel és la plenitud d'aquest amor immens de Déu i això hem d'aprendre a viure-ho aquí, a la terra. Hem d'esclatar d'alegria amb els germans; hem de compartir el que tenim, que, sobretot, és Déu, el que som, el que pensem... Les paròquies es buiden i hi ha poca gent... hauríem de preguntar-nos per què. Participem en comunitats convençudes, que senten que tenen una missió! Responem a les demandes socials, a qui pateix...

25
anys

Ràdio Estel

25 anys amb tu

Freqüències

106.6 FM

Comarques de Barcelona: Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Anoia, Alt Penedès, Selva i Maresme

93.7 FM

Catalunya central: Bages, Osona, Solsonès, Berguedà, Segarra, Anoia, Conca de Barberà, Alt Camp i Vallès Occidental

100.6 FM

Comarques de Tarragona: Alt Camp, Conca de Barberà, Alt Penedès, Baix Penedès, Tarragonès, Garrigues, Priorat, Ribera d'Ebre i Garraf

103.4 FM

Comarques de Girona: Alt Empordà, Pla de l'Estany, Garrotxa, Gironès, Baix Empordà, Osona i Selva

90.1 FM

Tortosa: Baix Camp, Priorat, Ribera d'Ebre, Baix Ebre i Montsià

96.8 FM

El Garraf: Garraf i Baix Penedès

98.4 FM

Vic: Osona

91.5 FM

Lleida

104.4 FM

La Cerdanya

105.0 FM

La Seu d'Urgell - Terres de Ponent: Urgell, Pla d'Urgell, Alt Urgell, Noguera i Segarra

106.0 FM

Era Val d'Aran

107.5 FM

Principat d'Andorra

SEGUEIX-NOS

actualitat,

Església

esports

Cultura

Solidaritat

online

Radioestel.cat

a la carta

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

